

Lửa thiêng

TÀI-LIỆU THAM KHẢO VĂN-CHƯƠNG (Chương trình
Đại-học văn-khoa)

HUY CẬN

lửa thiên

Printed in Taiwan, Republic of China

Lời phi-lộ

ĐỘC-GIA thân-mến,

Gần đây, một số Thi-phẩm của các Thi-nhân Tiền-chiến, được tuyên-chọn làm tài-liệu tham-khảo văn-chương cho chương-trình Đại-học Văn-khoa.

Trong số những thi-phẩm ấy, có một số của các Thi-nhân mà hiện thời, họ đang sinh sống bên kia giới-tuyến, nơi phân nửa của lòng Đất Mẹ cách ngán !

Và, từ trước đến nay, cũng có lắm người nói đến hai cảnh « Thiên đường » và « Địa-ngục » để rồi mai-mỉa, tiếc-rẻ cho thân-thể và sự-nghiệp của Thi-nhân !

Nhưng, với Thi-nhân, ôi ! có đâu là Thiên-đường ! hay đâu là Địa-ngục ! Mà, với họ, chỉ có một giải Núi Sông hùng-vĩ : truyền chảy dòng máu anh-thư, bất-khuất ! nhuộm thấm muôn hồng ngàn tia ngan ngát sắc hương... ; và, chính máu xương họ cũng đã chan-hòa cùng Hồn Thiêng Sông Núi...

Hay, với họ, chỉ có một giải Trời, Đất thênh-thênh : tóc mây đen xám, ủ khói điêu-tàn !..., mồm đất khô cằn, ngậm bấy nửa đau !...

Hoặc, với họ, chỉ có đôi bàn tay : đang rộng đón nhận muôn nghìn bàn tay ; mắt đổi mặt, bốn mắt ngàng nhìn :

« Hỡi Thượng-đế, tôi cúi đầu trả lại
Linh-hồn tôi đã một kiếp di hoang.
Sầu đã chín, xin Người thôi hãy hái !
Nhận tôi đi, dầu Địa-ngục, Thiên-đường. »

Đứng trong địa hạt văn-chương — đối với Thi-nhân — chúng tôi quan-niệm rằng : đây là những Bông Hoa tươi sắc ngát hương của « Vườn Hoa Tiền Chiến » thì, không lý nào, chúng ta lại đang tay ngắt bỏ đôi cành ! Mà, trái lại, chúng ta còn có cái trách-nhiệm vun-bồi, và vun-bồi mãi-mãi để cho Vườn Hoa Đất Nước ngày càng thêm phở Sắc ngát Hương....

Có quan-niệm và nhận-chân được như thế, chúng ta mới có thể hy-vọng sẽ làm tròn bổn-phận của kẻ « chôn Vườn » hiện-đại !

Và, cũng vì quan niệm như vậy, cho nên, chúng tôi không ngại, tái-bản một số Thi-phẩm Tiền-chiến của các Thi-nhân hiện đang phục-vụ cho chính-quyền Miền Bắc.

Ngoài ra, nhắc và nói đến họ, chúng tôi không vì mục-đích chính-trị hay một tham-vọng nào khác.

Sống dưới sự kềm-hãm của chế-độ đảng-trị, không biết các Thi-nhân ấy có chớm nở được những bông hoa gì mới lạ hơn không ? Hay cũng chỉ chớm được những bông hoa mà, một sớm một chiều, đã nhạt hương phai sắc !

Và lại, dù muốn dù không, người ta cũng không thể tìm lại được thực chất cái sắc cái hương của những bông hoa đã nở trong thời Tiền-chiến.

SAIGON, ngày 1 tháng 5 năm 1967

Ở I xưa có một người thi-sĩ lành như suối nước ngọt, hiền như cái lá xanh ; gần chàng, người ta cảm nghe một nỗi hòa vui, như đứng giữa thiên-nhiên, tâm-hồn thơ-thới. Thi-sĩ thuở xưa làm những bài thơ bao-la như lòng tạo-vật. Xưa kia, chàng thương mến cỏ hoa, yêu-dấu ân-tình. Xưa kia... nhưng không ! Chàng sống bây giờ đây, ở « nửa thế-kỷ hai mươi », đang đi giữa đường phố kia, mặt ngược lên, mái tóc sau đầu vồng vồng như túp lông con cò, con hạc. Ấy là Huy-Cận đó ; — nhưng một thi-sĩ « thiên-nhiên » như chàng thì ở thời nào chẳng được, ở thời nay cũng như ở thời xưa ; chàng như không ở trong thời-gian mà chỉ ở trong không-gian ; người ta muốn tưởng linh-hồn Huy-Cận là đám mây kia, là nỗi hắt-hiu trong cõi trời, là hơi gió nhớ thương....

Trong thơ Việt-nam, nghe bay dậy một tiếng dịch buồn. Không phải sáo Thiên-thai, không phải điệu ái-tình, không phải lời ly-tao kể chuyện một cái « tôi » ; mà ấy là một bản ngâm-ngùi dài : có phải tiếng đìu-hiu của khóm trúc, bông lau ; có phải niềm than-van của bờ sông, bãi cát ; có phải mặt trăng một mình đang cảm thương cùng các vì sao ? Tiếng rền-rĩ dịu êm sẽ vẫn lấy ta như một giải lụa ôm-ấp một vết đau ; tiếng len thấm thía vào hồn ta như khí-hậu của núi đèo ; tiếng làm thành sương, đọng lệ trên mắt ta... Thơ Huy-Cận đó ư ? Ai nhắc làm chi những nỗi thê-thiết của ngàn đời, ai động đến cái lớp sâu dưới đáy hồn nhân-thế ; những lời muôn năm than thầm trong lòng vạn-vật, ai thuật lại mà não-nuột lắm sao !

Thơ Huy-Cận không được vui. Ấu cũng là một sự tự-nhiên của đất trời : hàng phi-lao đứng bên sông xanh kia, gió xa thổi vào, cứ tự nhiên phát ra những lời rầu-rĩ. Tại phi-lao buồn hay tại gió buồn ? Tại gió buồn hay chỉ vì tại gió bay qua biển cả, thấy nhiều không-gian

quá mà sinh ra băng-khuảng ? Làm nên điệu buồn thương, duyên có vốn là biển cả đó thôi ; mệnh-mông bao giờ cũng buồn ; biển ra chân trời rồi biển tiếp với đại-dương, biển càng sâu to vì biển quá rộng lớn.

Linh-hồn Huy-Cận là một linh-hồn trời đất ; nói thế không sai đâu ! Xem suốt tập LỬA THIÊNG, cái cảm-giác trời nhất của ta là một cảm giác không-gian : ta nghe xa vắng quanh mình ; ta đứng trên thiên-văn đài của linh-hồn, nhìn cõi bát-ngát ; một cái buồn vời-vợi dàn ra cho đến hư-vô. Huy-Cận quá cảm nghe cái mệnh-mông, thì giọng thơ của người cũng lây cái sâu của vũ-trụ. Những bài thơ đôi khi vắng vẻ quá : « đèo cao quán chật, bến đò lau thưa », « mái nghiêng-nghiêng gửi buồn theo hút người », hay là « sâu thu lén vút song song » : chỉ có trời đất ngơ-ngẩn với nhau.

Thơ Huy-Cận có một hồn xưa là tại đó. Phong cảnh thường bay hết sắc màu, thường chẳng có xôn-xao, chỉ những nét lặng-lẽ như tranh, làm thành những áng mơ tuyết diệu. Cho đến những tình người của Huy-Cận cũng như không có thời khắc ; ta không thấy những chi-tiết nhỏ-nhất của đời hằng ngày, những rạo-rức mau chóng trong phút giây ; chỉ thấy một tấm lòng thương yêu không biết có tự đời nào, và đoạn thâm, hồi vui cùng nhuộm một màu vĩnh-viễn.

Chàng than nỗi tháng ngày vùn-vụt, bảo rằng hoa xuân không đậu, đời thoáng mùi ôi, trong khi mình chưa sống hết tuổi xuân, đang còn ở giữa độ măng trẻ của đời g ời ! Cái tiếc-sớm, cái thương giữa ấy chẳng qua là sự trá-hình của lòng ham đời, là cái tất dĩ-nhiên của kẻ yêu sự sống. Không yêu sự sống hàỵ sao, một người thường có những cái nghiêng tai kỳ-diệu : khi mùa xuân cựa mình, khi những ý tươi lên rún-rẩy trong cỏ chim, khi « nhạc vượn lên trời »,... lòng ông cũng theo hăng-hái ; và thơ ông mang ngấm sinh-lực như men ủ nắng, tưởng chừng câu thơ có nhựa, sắp nứt ra như một trái mềm căng.

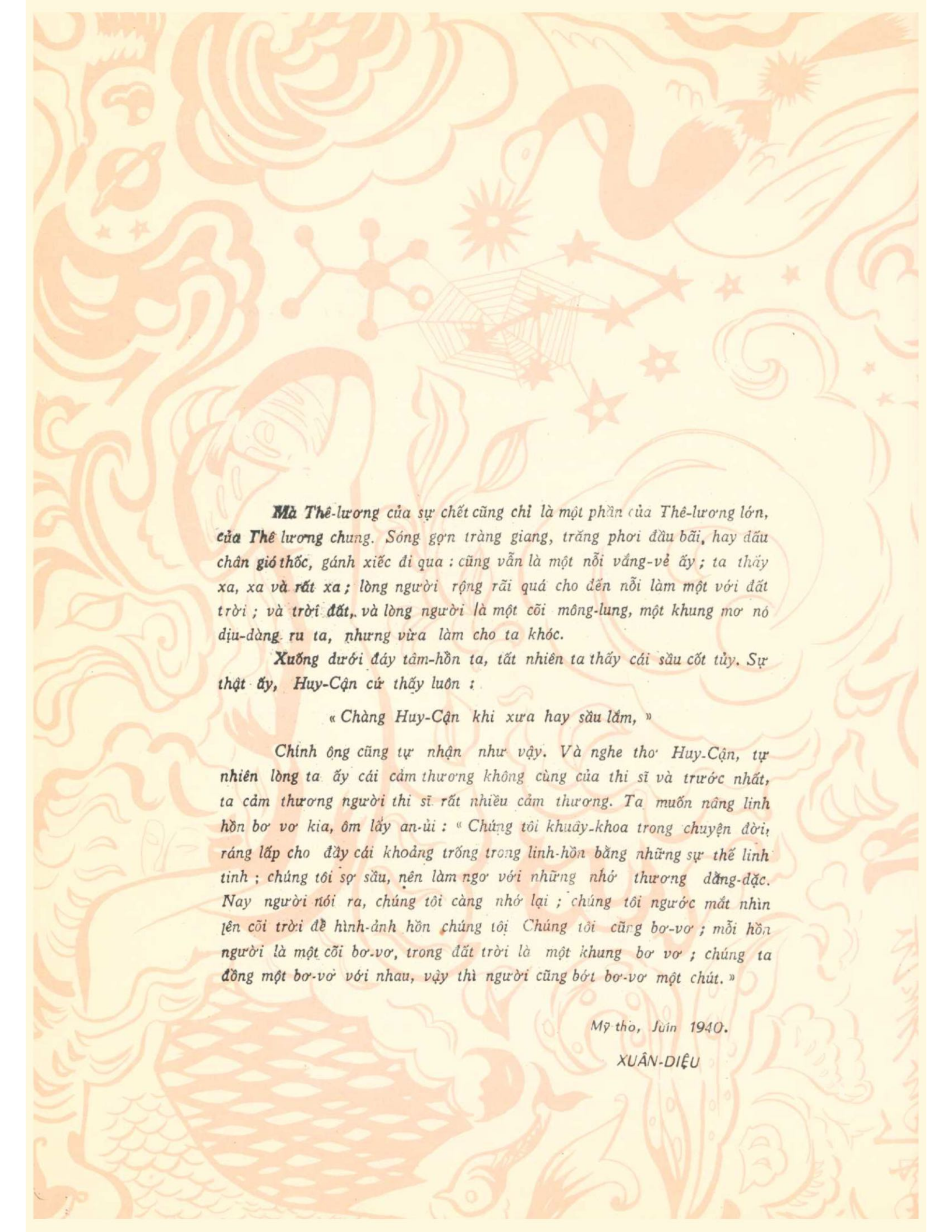
Nhưng mới sau câu vui, lại có câu sầu. Ta cũng dừng vì vậy mà trách chàng Huy ! Cái buồn Huy-Cận là cái thương vô hạn hóa thành cái tủi vô cùng ; ấy là thứ « hận sâu dài-dặc lâu bền nó gieo họa trong lòng bọn thi-sĩ ». Nỗi buồn đó vốn là nỗi buồn chung của con người ; bọn thi-sĩ chúng tôi nhẹ lòng nhẹ dạ, nên linh mang

giùm tất cả cho nhân-gian ! Chuyện ngày tháng phơi-phá chuyện cuộc đời quanh-quần, chuyện linh-hồn tù hãm, thân-thể bùn lầy, chuyện mùa đông hay buổi chiều quá đổi thê-lương như thế-gian sắp tiêu-diệt chắc không phải là chuyện một mình Huy-Cận, ai cũng nghe, mà cứ để trong cõi mù mờ của tình-cảm ; chúng tôi nghe rõ và nói ra, nên chúng tôi thành những người hay thổ-than.

Huy-Cận nói hộ cho ta đó ; những giọt nước mắt thường đến quanh mí rồi ngừng, Huy-Cận đã vì ta để rơi xuống má ; cái linh-hồn ấy bơ-vơ không kể hết, kiếp người lang-thang, đất trời trôi-nổi, lạnh lắm, nhân-gian ôi ! ta thấy người thơ đi trốn cô đơn ; trốn ở đâu bây giờ ? hồn bọn thi-nhân thường là một món hàng ế ; bán thì người ta không biết giá, mà cho, họ nhận cũng chẳng ra tuồng. Vũ-trụ mệnh-mang thế, một người đời làm sao cho ta nuôi được những ám-ảnh bao-la ! Và có say đắm một đôi ngày, cũng không quên được cái băng-khuàng để lại từ kim cổ.

Trong đời, Huy-Cận còn nghe đơn chiếc, hưởng chi tường-tượng lúc sang bờ vô-định bên kia ! Nghĩ mà xem, cái chết rết mướt là chừng nào ! Nay còn đây, nằm ngủ với gối chần, khằng-khit cùng da thịt, mà chưa đủ ấm ; đến khi một mình nằm dưới đất, thì còn ai vào thăm, còn ai ôm-áp, còn đâu mặt trời và chim kêu !

Nói về cái chết, Beaudelaire, thi-sĩ sở-trường môn ấy, tỳ-mỹ đếm từng cơn dòi, vạch từng bộ-phận ướp thối rửa tan ; Beaudelaire chỉ làm ta gớm-ghe như gớm những vật dơ-bẩn. Huy-Cận không tả gì hết, mà đem đến những cảm-giác tái-tê, thăm-thía hơn biết bao ! Người thi-sĩ Tây-phương đứng bên ngoài nhìn những thi-thê, người thi-sĩ Đông-phương nghe cái chết bằng tình bên trong của mỗi người. Hư vô càng giá cảm cảm, khi Huy-Cận bày những cảnh sống tội nghiệp của người chết ; họ tránh ngọn gió lò của mộ, họ ngủ nhờ với nhau, họ nằm đợi chờ ; ta thấy những hồn lạc-loài bơ vắt trong lạnh buốt, tối tăm ; ta quá xót thương, và rợn mình, như gió âm-ty đã thổi đến.

Mà Thê-lương của sự chết cũng chỉ là một phần của Thê-lương lớn, của Thê-lương chung. Sóng gợn tràng giang, trăng phôi đầu bãi, hay dấu chân gió thốc, gánh xiếc đi qua : cũng vẫn là một nỗi vắng-vẻ ấy ; ta thấy xa, xa và rất xa ; lòng người rộng rãi quá cho đến nỗi làm một với đất trời ; và trời đất, và lòng người là một cõi mộng-lung, một khung mơ nó dịu-dàng ru ta, nhưng vừa làm cho ta khóc.

Xuống dưới đáy tâm-hồn ta, tất nhiên ta thấy cái sâu cốt tủy. Sự thật ấy, Huy-Cận cứ thấy luôn :

« Chàng Huy-Cận khi xưa hay sâu lắm, »

Chính ông cũng tự nhận như vậy. Và nghe thơ Huy-Cận, tự nhiên lòng ta ấy cái cảm thương không cùng của thi sĩ và trước nhất, ta cảm thương người thi sĩ rất nhiều cảm thương. Ta muốn nâng linh hồn bơ vơ kia, ôm lấy an-ủi : « Chúng tôi khuấy-khoa trong chuyện đời, ráng lấp cho đầy cái khoảng trống trong linh-hồn bằng những sự thể linh tinh ; chúng tôi sợ sâu, nên làm ngơ với những nhớ thương đắng-dặc. Nay người nói ra, chúng tôi càng nhớ lại ; chúng tôi ngược mắt nhìn lên cõi trời để hình-ảnh hồn chúng tôi. Chúng tôi cũng bơ-vơ ; mỗi hồn người là một cõi bơ-vơ, trong đất trời là một khung bơ vơ ; chúng ta đồng một bơ-vơ với nhau, vậy thì người cũng bớt bơ-vơ một chút. »

Mỹ-thò, Suối 1940.

XUÂN-DIỆU

HUY - CẬN

Ô - HUY - CẬN sinh ngày 31 Mai 1919. Quê-quán : làng Ân-phú, huyện Hương-sơn (Hà-tĩnh). Học : lớp năm ở trường tổng, lớp tư đến khi đậu tú-tài Tây ở Huế. Hiện học trường Cao-dẳng Nông-lâm.

Hồi 1936, có viết giúp TRĂNG-AN, SÔNG HƯƠNG (kỳ Hán-Quỳ). Từ 1938, đăng thơ ở NGÀY NAY.

Đã xuất-bản : LỬA THIÊNG (Đời nay, Hà-nội, 1940).

Đã có hồi người ta tưởng muốn làm thơ hay phải là người hay khóc và thi nhân mỗi lần cầm bút là một lần phải « nâng khăn lau mắt lệ ». Nhưng buồn mãi cũng chán. Trên tao-đàn Việt - nam bỗng phe-phầy một ngọn gió yêu đời, tuy không thổi tan những đám mây sâu u-âm, song cũng đã mấy lần ngân lên những tiếng reo vui. Người thính tai sẽ nhận thấy trong những tiếng kia còn biết bao nhiêu vui giương, nhưng dầu sao sự cố-gắng đau-đớn của cả một lớp người đi tìm vui, cái cảnh ấy ai thấy mà chẳng động lòng ? Than ôi ! Ngày vui ngắn-ngủi, chưa được mấy năm nỗi buồn đã trở về, thâm-đạm và nặng-nề hơn xưa.

Nó đã trở về trong tập LỬA- THIÊNG. Với những tính-cách khác hẳn. Cái buồn LỬA THIÊNG là cái buồn tỏa ra từ đáy hồn một người cơ hồ không biết

đền ngoại-cảnh. Có người muốn làm thơ phải tìm những cảnh nên thơ. Huy-Cận không thể. Nguồn thơ đã sẵn trong lòng, đời thi-nhân không cần có nhiều chuyện. Huy-Cận có lẽ đã sống một cuộc đời rất bình - thường, nhưng người luôn luôn lắng nghe mình sống để ghi lấy cái nhịp nhàng lặng-lẽ của thế-giới bên trong. Ai đã so-sánh Las Mocedades del Cid của Guillen de Castro với Le Cid của Corneille hay Kim-Vân Kiều truyện của Thanh-Tâm tài-nhân với Đoạn-trường Tân-thanh của Nguyễn-Du đều nhận thấy trong Đoạn-trường Tân-thanh và trong Le Cid nhiều tình mà ít chuyện. Nếu ta so-sánh thơ Huy-Cận với thơ hồi trước, ta cũng sẽ thấy như thế.

Huy-Cận đi lượm-lặt những chút buồn rơi-rác để rồi sáng-tạo nên những vần thơ ảo-não. Người đời sẽ ngạc-nhiên vì không ngờ với một ít cát bụi tầm-thường thi-nhân lại có thể đúc thành bao nhiêu châu ngọc. Ai có ngờ những bước chân đã tan trên đường kia còn ghi lại trong vần thơ những dấu-tích hằn không bao giờ tan được ?

Thôi đã tan rồi vạn gót hương
Của người đẹp tới tự trăm phương.
Tan rồi những bước không hò hẹn
Đã bước trùng nhau một ngã đường.

Lại có khi suốt buồn thương cứ tự trong thâm-tâm
chảy ra lai-láng không vướng chút bụi trần :

Ôi ! nắng vàng sao mà nhớ-nhung !
Có ai đàn lẻ để tơ chùng ?
Có ai tiễn-biệt nơi xa ấy
Xui bước chân đây cũng ngại-ngùng....

Phải tình lắm mới thấy rõ lòng mình như thế giữa cái ồ-ạt, cái rộn-rịp của cuộc đời hằng ngày. Đây có lẽ là một điều Huy-Cận đã học được trong thơ Pháp. Nhưng với trí quan-sát rèn-luyện trong nền học mới, Huy-Cận đã làm một việc táo-bạo : tìm về những cảnh xưa, nơi bao nhiêu người đã sa lầy — tôi muốn nói sa vào khuôn-sáo. Người nói cùng ta nỗi buồn nơi quán chát đèo cao, nỗi buồn của sông dài trời rộng, nỗi buồn của người lữ-thứ dừng ngựa trên non, buồn đêm mưa, buồn nhớ bạn. Và cũng như người đã làm thơ với những cái hình như không có gì nên thơ, người tìm ra thơ trong những chốn ta tưởng không còn có thơ nữa. Người đã gọi dậy cái hồn buồn của Đông-Á, người đã khơi lại cái mạch sầu mấy nghìn năm vẫn ngấm-ngấm trong cội đất này. Huy-Cận triền-miên trong cảnh xưa, trò chuyện với người xưa, luôn luôn đi về trên con đường thời-gian vô-tận. Có lúc hình như thi-nhân không phân-biệt mộng với thực, ngày trước với ngày nay. Cảnh trước mắt người mơ - màng như đã thấy ở một kiếp nào ; tình mới nhóm người tưởng chừng đã hẹn đâu « từ vạn kỷ ».

Nhưng con đường về quá-khứ đi càng xa, càng cô-tịch, tư bề càng vắng-lặng, mênh-mông. Có lẽ thi-nhân trong cuộc viễn-du đã có lần nhác thấy cái xa thăm của thời-gian và không-gian, có lẽ người đã nghe trong hồn hơi gió lạnh buốt từ vô cùng đưa đến. Một Pascal hay một Hugo trong lúc đó sẽ rùng mình, sẽ hốt-hoảng. Với cái diễm-đạm của người phương Đông thời trước, Huy-Cận chỉ lặng-lẽ buồn :

Một chiếc linh-hồn nhỏ :
Mang-mang thiên-cổ sầu.

Tôi nhớ lại cái buồn của một thi-nhân khác, Trần-tử-Ngang, ngàn năm trước, cũng đã có một cuộc viên-du tương-tự như thế :

Ai người trước đã qua ?
Ai người sau chưa để ?
Nghĩ trời đất vô cùng,
Một mình tuôn giọt lệ (1)

Tuy nhiên, điếm-đạm đến đâu người ta cũng không thể một mình đứng trước vô cùng. Người ta cần phải nương-tựa vào một cái gì cho đỡ lẻ-loi : một lòng tin, hay ít nữa, một tình yêu, theo nghĩa thông-thường và chân-chính của chữ yêu. Huy - Cận có lẽ đã thiếu tình yêu, mà Thượng-đế của người lại chỉ là một cái bóng, đề gửi ít câu thơ thì được, đề an-ủi thì không. Cho nên người thấy mình lạc-loài giữa cái mênh-mông của đất trời, cái xa vắng của thời-gian. Lời thơ vì thế buồn rười-rượi. Nhưng thương nhất là những đoạn thơ vui (chẳng hạn bài « Tình-tự ». Ta thấy một người hiền-lành và non dại lắm, vui hấp-tấp, vui cuống-quýt, vì trong lúc vui người cũng biết buồn đang chờ mình đâu đó.

Nhưng thương hay mến có làm gì. Thương mến không đủ làm tan nỗi bơ-vơ. Khoảng trống trong lòng thi-nhân họa tình-yêu mới lấp được muôn một.

(1) Theo bản dịch của Ô. Võ Liêm-Son trong CÔ - LÂU MỘNG.
Nguyên văn chữ Hán :

Tiền bất kiến cô-nhân,
Hậu bất kiến lại giả.
Niệm thiên địa chi du du,
Độc thương nhiên nhi lệ hạ.

Có người sẽ bảo thơ Huy-Cận già. Già vì buồn già vì hay kể-sẽ những chuyện xa, những chuyện xưa. Nhưng trong đời người ta còn có tuổi nào hay buồn hơn tuổi hai mươi (1). Còn có tuổi nào hay và-nhơn Tôi thấy thơ Huy-Cận trẻ lắm. Huy-Cận đã đưa tôi vào khoảng đời tôi bảy tám năm trước. Tôi bù-ngủi thương chàng niên-thiếu hồi bấy giờ đã sống luôn mấy năm trong lưu-quanh. Chàng cũng mang một tấm lòng chứa-chan yêu-dấu đi tìm tình-yêu trong tình bạn. Và vì thế chàng cũng đã đi lắm đường. Chàng thấy cảnh trời đẹp, chàng gặp những tâm-hồn cao quý, chàng được vô số mến thương. Nhưng đẹp làm gì, cao-quý làm gì, thương-mến làm gì nếu lòng chàng không hề đón được tí hương ân-ái. Vũ-trụ bao-la quá, lòng chàng giá lạnh quá, chàng muốn quên mình, quên hết thấy trang tình-yêu của một người, vô luận người nào. Chàng gõ cửa hết nơi nọ, chốn này song bao nhiêu tâm-tư đều đóng kín.

Nỗi lòng xưa, nay sức tình. Đọc thơ Huy-Cận tôi đã gặp lại một người em.

Chỉ một người em? Không. Năm tháng dẫu đi qua, đời tôi dẫu có khác, nhưng tuổi hai mươi đã thực chết trong lòng tôi!

HOÀI-THANH — HOÀI-CHÂN

(Alsirs 1941)

TÔI sẽ đến trước mặt người, Thượng-đế !
Đề kêu than, khi tôi đã lìa đời ;
Khi lá rụng, và hồn tôi đã xé,
Sang bên kia thế giới của loài người.

Trước Thượng-đế hiền từ tôi sẽ đặt,
Trái tim đau khổ héo thuở trần gian.
Tôi sẽ nói :

« Đây đây là nước mắt,
Ngọc đau buồn, nguyên khối vẫn chưa tan,

Người biết đấy, lòng tôi trong trắng lắm,
Người cho sao tôi giữ vậy, như gương ;
Mặt trời đẹp, sắc đời đua nở thắm,
Tôi đã đành mang nặng nghiệp yêu thương.

Từng bước lạnh teo, một mình lủi thủi,
Tin ngây thơ: hồn sẽ hiểu qua hồn ;
Tôi đâu biết thịt xương là sông núi
Chia biệt người ra từng xứ cô đơn.

Cả linh hồn, tôi đem cho trọn vẹn ;
Vốn nhà nghèo không quen thói bán buôn,
Đến những kẻ mới vờ duyên hứa hẹn,
Tôi cũng cho trọn vẹn cả linh hồn.

Đầu gối rã, tôi đứng chờ đã mệt ;
Tôi trông mong hai mắt tối đen rồi,
Tôi đã khóc những đêm sâu đến chết
Thuở trần gian — xin Thượng-đế thương tôi.

Tuổi non dại lòng tôi say mẩn bạn,
Khi thanh xuân, tôi mỗi chạy theo tình.
Nhưng cô độc đã thấm ghi trên trán,
Lòng lạc loài ngay từ thuở sơ sinh.

Lòng tôi đầy, trọn một đời thương nhớ ;
Hồn tôi đây, thiên hạ bỏ điu hiu ;
Người nhìn xem, chân tôi muôn dấu rồ,
Thúng gai đời, đây tay vói tình yêu.

Hỡi Thượng-đế ! tôi cúi đầu trả lại,
Linh hồn tôi đã một kiếp đi hoang.
Sầu đã chín, xin Người thôi hãy hái !
Nhận tôi đi, dần địa ngục, thiên đường. »

Rồi tôi khóc, và đầu tôi ngã gục,
Mắt tôi mờ, và tay của tôi xuôi.
Không biết nữa, thiên đường hay địa ngục ;
—Quên, quên, quên đã mang trái tim người.

Hỡi Thượng-đế !

Người nhìn xem, Người đã cho thân thể,
Bình thịt xương để dựng chứa linh hồn.

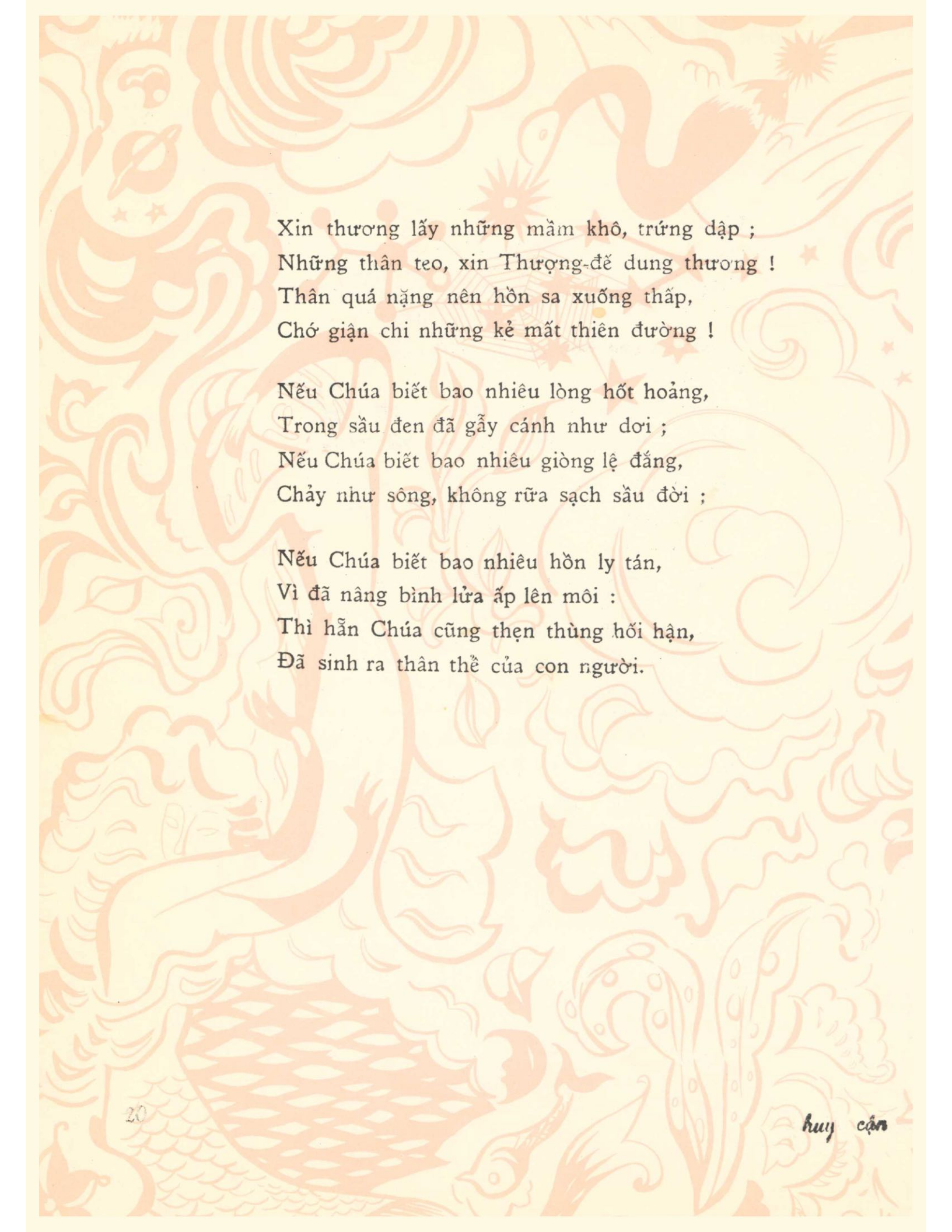
Người đã cho những bàn tay hoa nở,
Những cây chân, chồi mạnh búp tơ măng;
Người thu góp gió mây trong miệng thở;
Nơi mắt ngời, Người gửi ánh sao trắng ;

Mắt sâu sáng thấp đèn soi vũ-trụ,
Và tai rên thu cất nhạc không gian ;
Và tơ tóc ướp vạt mùa hương ủ,
Và ngực vang ngân điệu nhịp hoàn toàn

Và cổ đứng như mình cây vững chãi,
Và vai ngang như mặt nước xuôi dài :
Hỡi Thượng-đế, Người công phu biết mấy !
— Nhưng một sâu nường núp giữa lâu đài.

Nghìn yếu đuối theo sau nghìn yếu đuối,
Bước ngày mai sẽ chông dẫu hôm nay.
A ! thân thể ! một cái bình tội lỗi !
Đất sơ sinh đã hóa lại bùn lầy.

Xương với máu có bao giờ mỏi mệt,
Miệng bao giờ buong nhả vũ vạy chưa !
Thân không chán đau, ngực sâu thó chết,
Tay bồng thân, và tay nứa ôm mờ.

Xin thương lấy những mầm khô, trứng dập ;
Những thân teo, xin Thượng-đế dung thương !
Thân quá nặng nên hồn sa xuống thấp,
Chớ giận chi những kẻ mất thiên đường !

Nếu Chúa biết bao nhiêu lòng hốt hoảng,
Trong sâu đen đã gãy cánh như dơi ;
Nếu Chúa biết bao nhiêu giòng lệ đắng,
Chảy như sông, không rửa sạch sầu đời ;

Nếu Chúa biết bao nhiêu hồn ly tán,
Vì đã nâng bình lửa ấp lên môi :
Thì hẳn Chúa cũng thẹn thùng hối hận,
Đã sinh ra thân thể của con người.

Đã chảy về đâu những tuổi xưa ?
Đâu cơn yêu mến đến không chờ ?
Tháng ngày vùn vụt, phai màu áo,
Của những nàng tiên mộng trẻ thơ.

Rụng những chùm tên mây độ bông,
Phai hàng nhật ký chép song song ;
Chàng tra gối mộng trên trang sách
Tĩnh thức, mùa xuân rụng hết hồng.

Đời mất về đâu, hồi tháng, năm ?
Xuân không mọc nữa với trăng rằm !
Chẳng bao lâu ngủ sâu trong đất,
Vĩnh viễn mùa đông lạnh chỗ nằm.

Nay hằng còn đây ấm mặt trời,
Mà sao lòng lạnh tuyết băng rơi ?
— U sầu chắc hẳn đang nhanh bước,
Lưng khom nghìn năm đến cửa tôi.

buồn đêm mưa

Tặng Khải Hưng

ĐÊM mưa làm nhớ không gian,
Lòng run thêm lạnh nỗi hàn bào la....

Tai nường nước giọt mái nhà
Nghe trời nặng nặng, nghe ta buồn buồn.

Nghe đi ròi rạc trong hồn
Những chân xa vắng dặm mòn lẻ loi....

Rơi rơi ... diu diu rơi rơi...
Trăm muôn giọt nhẹ nói lời vu vơ....

Tương tư hương lạc, phương mờ....
Trở nghiêng gói mộng, hững hờ nằm nghe.

Gió về, lòng rộng không che,
Hơi may hiu hắt bốn bề tâm tư....

NÀM im dưới gốc cây tơ,
Nhìn xuân trải lụa muôn tờ lá non.
Gió se giòng mộng tuôn dòn,
Đem theo hương vị đời ngon ngàn đời.
Gió đưa hơi, gió đưa hơi,
Lá thơm như thể da người : lá thơm....
Đa chiều mới tỏ sao hóm,
Màu thanh thiên đã vào ôm giữa hồn.
Giữa trời hình lá con con,
Trời xa sắc biển, lá thon mình thuyền.
Gió qua là ngọn triều lên,
Hiu hiu gió đẩy thuyền trên biển trời.
Chờ hồn lên tận chơi vơi,
Trăm chèo của Nhạc, muôn lời của Thơ.
Quên thân như đã quên giờ,
Ta mê cõi biếc bến bờ là đâu.

xuân

L UỐNG đất thơm hương mùa mới dậy,
Bên đường chân rộn bước trai tơ.
Cây xanh cảnh đẹp xui tay với ;
Sông mát tràn xuân nước đậm bờ.

Ồ những người ta đi hóng xuân ;
Cho tôi theo với, kéo tôi gần !
Rộn ràng bước nhịp hương vương gót,
Nhựa mạnh tuôn trào tưởng dính chân.

Bắt gặp mùa tươi lên rún rầy,
Trong cảnh hoa trẻ, cỏ chim non.
— Có ai gửi ý trong xuân vũ,
Đặt nở muôn xuân vẫn chẳng mòn.

cầu khẩn

HỒN bơ vơ, tôi đi dạo giữa đời ;
Chân theo lòng mà người chẳng theo tôi.

Ngày đẹp thế, cũng có tay đang mở,
Đuổi hạnh phúc giữa lòng tôi bọt nọ.

Tôi đi tìm người, tôi đi tìm thơ,
Tính vẫn vơ có lành được bao giờ.

Và tình ái không bao giờ lành được,
Nân chân đi chưa định ngày nghỉ bước.

Đường không dài : người tránh đề thêm xa...
Gặp ngay đi 1 Đời may rủi lắm mà !

Và nếu không yêu, mà thừa yêu mến,
Cứ thả mộng cho lòng tôi ghé bến...

Đứng lại giùm, tôi đã mỏi theo sau,
Ôi ! nỡ nào suốt đời đuổi bắt nhau » !

tình tự

S A N G hôm nay hồn em như tử áo,
Ý trang veo là lượt xếp từng đôi.
Áo đẹp chưa anh ! Hoa thắm thêu đời,
Áo mơ ước anh bận giùm chiếc nhé.
Vàng rạng cùng xanh, hồng cười với tía,
Xin mời anh chọn hình sắc yêu đương.
Hồn em đây đủ muôn ánh nghề thường,
Anh hãy bận hồn em màu sáng chói.

Anh có biết, hôm nay là ngày hội
Của lòng ta. Em trần thiết, trang hoàng.
Anh đã về ; em nghe dưới chân vang
Hoa lá nở với chuông rền giọng thắm.

Thửa chờ đợi, ôi, thời gian rét lắm,
Đời tàn rơi cùng sac rụng canh thâu ;
Và trăng lu xế nửa mái tình sầu,
Gió than thở biết mấy lời van vãn ?

Lòng em nhớ anh từ vạn kỷ anh,
Gặp hôm nay nhưng hẹn đã ngàn xưa.
Yêu giữa đời mà hồn ở trong mơ,
Tình rộng quá, đời không biên giới nữa.
Đáy cửa mộng lòng em, anh hãy mở ;
Màu thanh thiên rời rợi, gió long lanh :
Hồn nhớ thương lòng em dệt áo dăng anh.

đi giữa đường thơm

(Tặng Thạch-Lam)

Đ UỜ NG trong làng : hoa dại với mùi rơm...

Người cùng tôi đi dạo giữa đường thơm,

Lòng giặt sẵn ít hương hoa tưởng tượng.

Đất thù nằng, bóng tre rồi bóng phượng

Lần lượt buông màn nhẹ vương chân lâu :

Lên bề cao hay đi xuống bề sâu ?

Không biết nữa — Có chút gì làm ngợp

Trông không khí ... hương với màu hòa hợp.,

Một buổi trưa không biết ở thời nào,

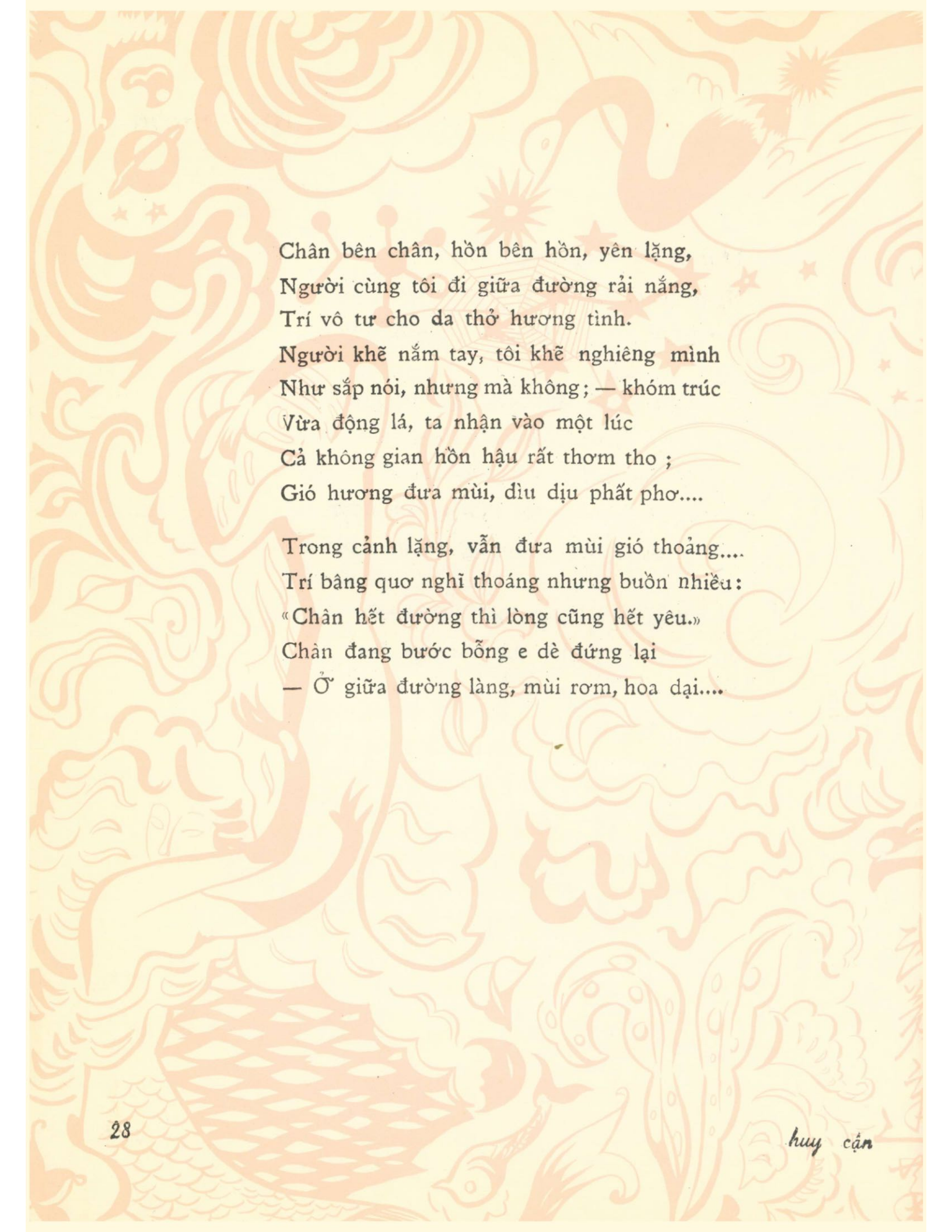
Như buổi trưa nhẹ nhẹ trong ca dao,

Có cu gáy, có bướm vàng nữa chứ,

Má đôi lúa đứng bên vườn tình tự.

Buổi trưa này xưa kia ta đã đi,

Phải cùng chăng ? lòng nhớ rõ làm chi !

Chân bên chân, hồn bên hồn, yên lặng,
Người cùng tôi đi giữa đường rải nắng,
Trí vô tư cho da thở hương tình.
Người khẽ nắm tay, tôi khẽ nghiêng mình
Như sắp nói, nhưng mà không ; — khóm trúc
Vừa động lá, ta nhận vào một lúc
Cả không gian hồn hậu rất thơm tho ;
Gió hương đưa mùi, dịu dịu phát phơ....

Trong cảnh lặng, vẫn đưa mùi gió thoảng....
Trí băng quơ nghĩ thoáng nhưng buồn nhiều :
«Chân hết đường thì lòng cũng hết yêu.»
Chân đang bước bỗng e dè đứng lại
— Ở giữa đường làng, mùi rơm, hoa dại....

hối hận

HẠNH phúc rất đơn sơ,
Nhịp đời đi chậm rãi...
Mái nhà yên bóng trưa ;
Ông hút chòm hoa cải.

Lòng tôi sao chẳng đợi,
Vội vã bước vào tròng !
Bốn mùa yên một lối.
Chân mỗi vạ đường cong.

Tôi không đành nói xấu,
Đời, đời rất hiền từ ;
Nhưng hoa xuân không đậu,
Thôi mong gì trái thu !

Quá hiền nên vụng tính,
Tôi đã phá đời tôi.
Điên rồi, khi vụt tỉnh ;
Hạnh phúc đi xa rồi !

v ố v ề

T ì N H dậy lòng ơi, ê chề hãy tỉnh !
Gà gáy mai đem sức lại cho đời.
Quên chua cay, hãy tỉnh dậy lòng ơi !
Chớ áo não, chán chường không phải lẽ.
Ngày về đó, đậm đà và mới mẻ ;
Sương buông thưa, hứa hẹn gió hiền lành.
Nghe mạch đời đang thao thức âm thanh,
Và nhạc sống vẫn âm thầm tiến tới....
Thơm tho quá, lòng ơi, vườn mới xói,
Vẫn vơ thơm như mùi của tơ duyên ;
Làm nũng chi với hạnh phúc bình yên !
Chim hót đó ; sao lại ngờ số mệnh ?

Rắn rồi chút với vài ba dự định,
Yên vui đi cùng thương mến ít nhiều.
Tháng ngày qua, buồn khổ cũng qua theo,
Đời vẫn đến ở dưới trời rộng mở.

Nếu mai một theo ngõ lầy quá khứ,
Nỗi nhác lười sẽ mục hết thanh niên.
Và nhất là đừng cúi mặt đi bên ;
Chớ buông thả hết cả lòng kiêu hãnh.

Hãy tỉnh lòng ơi, ê chề hãy tỉnh !
Tìm Sớm Mai mà xin một nụ cười !
Nghe : bên tường, vội vã một đàn dơi,
Thâu bóng tối cuối cùng trong cánh lớn.

BUỒN gieo theo gió veo hồ.
Đèo cao quán chặt, bến đò lau thưa.

Đòn xa quắn quại bóng cờ,
Phất phơ buồn tự thời xưa thỗi về.

Ngàn năm sức tỉnh, lê thê
Trên thành son nhạt — Chiều tê cúi đầu....

Bờ tre rung động trống chầu,
Tưởng chừng còn vọng trên lầu ải quan.

Đêm mờ lay ánh trăng tàn,
Hồn xưa gửi tiếng thời gian, trống dòn.

đ ẹ p x ư a

N G Ặ P ngừng mép núi quanh co,
Lưng đèo quán dựng, mưa lò mái ngang...

Vi vu gió hút nẻo vàng ;
Một trời thu rộng mấy hàng cây cao.

Dừng cương nghỉ ngựa non cao,
Dặm xa lữ thứ kẻ nào héo hon...

Đi rồi, khuất ngựa sau non ;
Nhỏ thừa trăng đặc tiếng còn tịch liêu...

Trơ vơ buồn lợt quán chiều,
Mái nghiêng nghiêng gửi buồn theo hút người.

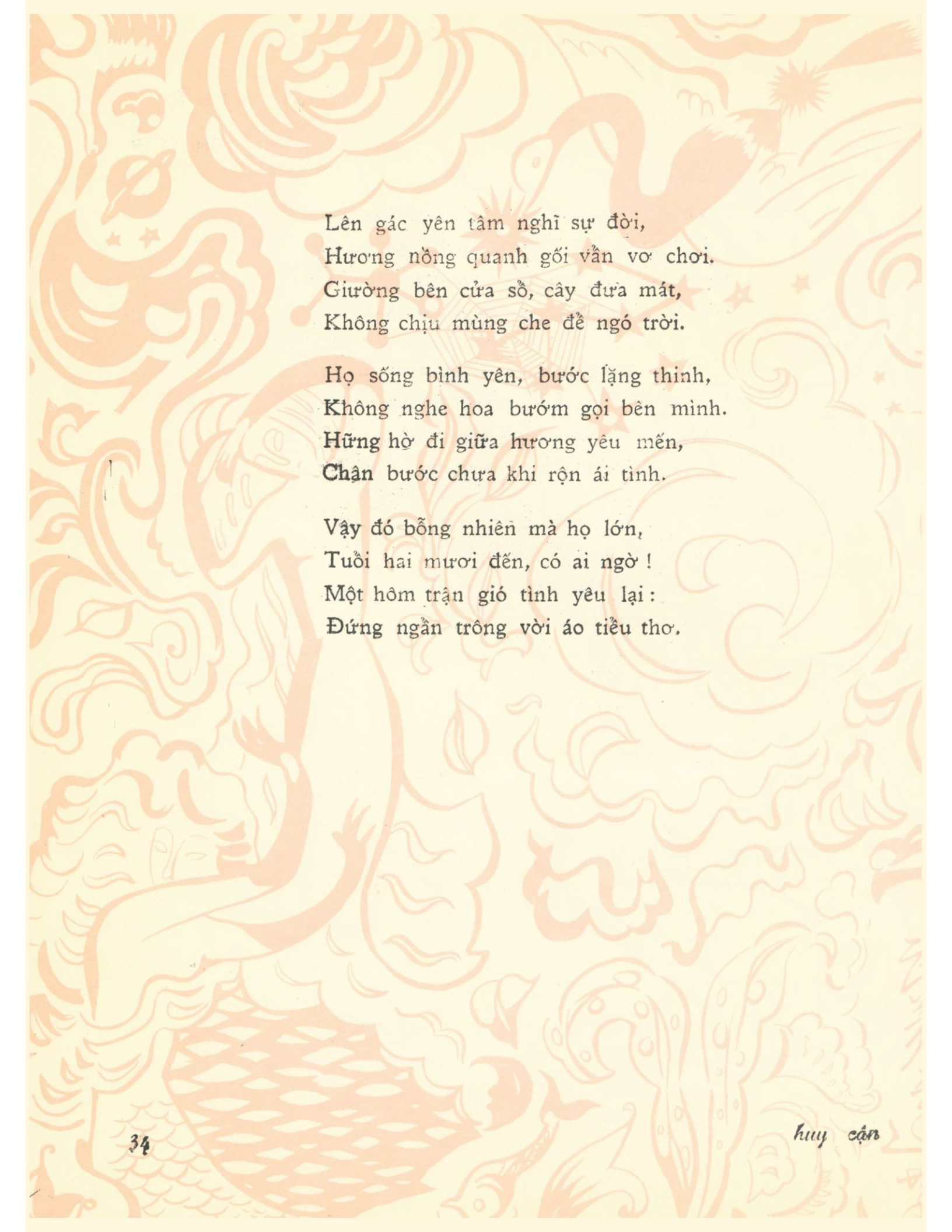
Gió thổi sân trường chiều chủ nhật ;
— Ôi ! thời thơ bé tuổi mười lăm,
Nắng hoe rải nhạt hoa trên đất,
Đời dịu vừa như nguyệt trước rằm.

Bốn vách nghiêm trang tiếng đọc bài,
Đầu xanh dẫm chực, nét văn khôi ;
Chiều xuân chim sẻ vô trong lớp,
Ông giáo trông lên ; chúng bạn cười.

Lén mắt thầy xem lại bức thư
Của người cô họ, chú hiền từ.
Bàn tay vợ vẫn đưa trang sách,
Mộng tưởng phiêu lưu bức địa đồ.

Đôi guốc năm hiên kéo bốn mùa,
Tiền nhà ít gửi, biết chi mua !
Áo dài cộ mãi đôi tay rách,
Gương lược thăm hoài tóc ngắn thừa.

Chủ nhật nhiều khi chán nản ghê,
Xung xăng sân bóng chạy tư bề ;
Bên vườn ông đốc dẫm hoa nở,
Đêm tới mau mau hái trộm về.

Lên gác yên tâm nghĩ sự đời,
Hương nồng quanh gối vẫn vờ chơi.
Giường bên cửa sổ, cây đưa mát,
Không chịu mừng che đẽ ngó trời.

Họ sống bình yên, bước lặng thinh,
Không nghe hoa bướm gọi bên mình.
Hững hờ đi giữa hương yêu mẩn,
Chận bước chưa khi rộn ái tình.

Vậy đó bỗng nhiên mà họ lớn,
Tuổi hai mươi đến, có ai ngờ !
Một hôm trận gió tình yêu lại :
Đứng ngẩn trông vời áo tiểu thơ.

tự trường

(Tặng em Triệu)

GIỜ nao nức của một thời trẻ dại !
Hỡi ngôi nâu, hỡi tường trắng, cửa gương !
Những chàng trai mười lăm tuổi vào trường,
Rương nhỏ nhỏ với linh hồn bằng ngọc.
Sắp hạnh phúc như chương trình lớp học,
Buổi chiều đầu họ tìm bạn kết duyên ;
Trong sân trường tưởng dạo giữa Đào-viên ;
Quần áo trắng đẹp như lòng mới mẻ.
Chân non dại ngập ngừng từng bước nhẹ ;
Tim run run trăm tình cảm rụt rè ;
Tuổi mười lăm gấp sách lại, đứng nghe
Lòng mới nở giữa tay đời ăm áp.

Tự trường đó ; lòng tôi vừa bắt gặp
Nỗi xôn xao thầm lặng ở trong rương
Của chàng trai mười lăm tuổi vào trường,
Mắt tin cậy và tóc vừa dưỡng trẻ.

Người bạn nhỏ ! cho lòng tôi theo ghé,
Không nổi gì có thể vượt ve hơn ;
Đêm tự trường mùi cửa sổ mới sơn,
Tủ mới đánh, và lòng trai thơm ngát.

tiễn đưa

CHÂN rộn, lòng đau xé ;
Tay buông, dáng nảo nùng.
Đứng dừng trông mắt lệ.
Đi : bắc cầu nhớ nhung.

Người xa, buồn lại gần ;
Tai nặng lời giao thân.
Ngã ba tà áo lặn....
Dặm trường thương cổ nhân.

Gió về, chiều sẽ kẻ....
Bước chậm tường gần người....
Cây dài lung bóng xế ;
Sương sầu gieo xuống vai.

THÔI sáng hung rồi ; em hãy đi.
Tự nhiên em nhé ; chớ buồn chi.
Suốt ngày nhắc nhở em từng phút,
Anh đoán thuyền em đến bến gì.

Này lúc bên đường bóng đứng trưa,
Thuyền em qua thác sóng xô lừa.
Sông êm, bãi cát con cò đứng :
Khỏi vực, lòng em hết sợ chưa ?

Tới ngã ba sông, nước bốn bề,
Nửa chiều gà lại gáy bên đê.
Làng xa lặng lẽ sau tre trúc ;
Bến cũ thuyền em sắp ghé về.

Khi bóng noàng hôn phủ núi xa,
Khi niềm tư tưởng vương chân, và
Khi cảm không được, anh ngồi khóc :
Ấy lúc em tới đã tới nhà.

trăng giang

Bảng khuâng trời rộng nhớ sông dài

H. C.

(Tặng Trần-Khánh-Giư)

S Ó N G gợn trăng giang buồn điệp điệp,
Con thuyền xuôi mái nước song song.
Thuyền về nước lại, sầu trăm ngả ;
Củi một cành khô lạc mấy giòng.

Lơ thơ cồn nhỏ gió đìu hiu.
Đâu tiếng làng xa vãn chợ chiều.
Nắng xuống, trời lên sâu chót vót ;
Sông dài, trời rộng, — bến cô liêu.

Bèo dạt về đâu, hàng nối hàng ;
Mênh mông không một chuyến đò ngang.
Không cầu gợi chút niềm thân mật,
Lặng lẽ bờ xanh tiếp bãi vàng.

Lớp lớp mây cao đùn núi bạc,
Chim nghiêng cánh nhỏ : bóng chiều sa.
Lòng quê dợn dợn vời con nước,
Không khói hoàng hôn cũng nhớ nhà.

TRĂNG lên trong lúc đang chiều,
Gió về trong lúc ngọn triều mới lên.
Thuyền đi, sông nước ửng phiên ;
Buồm treo rắng đỏ giông miền viễn khơi.

Sang đêm thuyền đã xa vờ ;
Người ra cửa biển nghe hơi lạnh buồn.
Canh khuya tịch vắng bên còn,
Trăng phơi đầu bãi, nước dồn mênh mang.

Thuyền người đi một tuần trăng,
Sầu ta theo nước, trăng giang lững lờ.
Tiền đưa dòi nuôi đợi chờ —
Trông nhau bữa ấy ; bây giờ nhớ nhau.

vạn lý tình

NGƯỜI ở bên trời, ta ở đây ;
Chờ mong phương nọ, ngóng phương này.
Tương tư đôi chốn, tình ngàn dặm,
Vạn lý sâu lên núi tiếp mây.
Nắng đã xẽ về bên xứ bạn ;
Chiều mưa trên bãi, nước sông đầy.
Trông vời bốn phía không người nhớ,
Dời động hoàng hôn thấp thoáng bay.
Cơn gió hiu hiu buồn tiễn biệt,
Xa nhau chỉ biết nhớ vời ngày.
Chiều chẵn không ấm người nằm một,
Thương bạn, chiều hôm, sâu gối tay.

Có chàng ngơ ngác tựa gà trống,
E đến trăm năm còn trẻ thơ ;
Tám tuổi một chiều trong rạp xiếc
Yêu nàng cưỡi ngựa uốn thân tơ.

Điệu kèn rộn rịp nâng chân ngựa
Nhịp với lòng trai mở cánh yêu,
Nhạc buồn thu — chở hồn đường sá ;
Lăn với hùm, voi : gái lệ kiều.

Gái lệ kiều đi với ngựa voi ;
Về nhà, đưa bé vẫn đùa chơi
Nhưng trong lòng trẻ theo đoàn xiếc,
Xếp với màn tơ của rạp đời.

Gánh xiếc đi qua chỉ một lần,
Bây giờ có lẽ đã chia tan....
— Và nàng cưỡi ngựa đâu rồi nhỉ ?
Ngơ ngác chàng trai tự hỏi thăm.

dấu chân trên đường

Ai biết đường kia đậm mấy lần ?
Gió vừa thổi lạc dấu muôn chân.
Làm sao gộp lại nâng xem thử,
Những bước vu vơ xa lại gần.

Thôi đã tan rồi vạn gót hương,
Của người đẹp tới tự trăm phương.
Tan rồi những bước không hò hẹn,
Đã bước trùng nhau một ngã đường.

Cây mở cành xanh, nghiền lá phơi ;
Bụi gieo trên lá ; dội nên lời.
Bâng khuâng kể lại bao câu chuyện,
Của những bàn chân rỗ dấu đời.

Đã vậy bao lần rồi thế nhỉ ?
Và sau này nữa dấu chân ai.
Sẽ ghi rồi xóa trên đường bạc,
Mỗi lúc trời đau gió thổi dài.

Hôm qua thu mới về,
Với một cành hoa gãy.
Sương nặng gieo đầu tre,
Lạnh tràn theo gió đầy.

Thu tới trong vườn bên,
Ngọt ngào màu cúc mới.
Đêm qua bên lán giềng,
Êm tựa nhàn, thu tới.

Cô gái nhỏ thung dung,
Qua miếng vườn hoa nhỏ.
Đất nằm im dưới cỏ,
Hoa tạ màu nhớ nhung.

họa điệu

V A N G đẹp quá, giăng tơ và xối chỉ ;
Trời mênh mông nên rất đổi nhớ nhung ;
Chiều buồn buồn giữa hương sắc từng bừng
Như nắng xẽ nằm trên gương mờ thủy.
Chiều nơi hồn, và nơi trời, ý nhị ;
Choáng tương tư, gió rộng vương cành cây.
Vườn hân hoan muôn vạn nỗi đàn bày
Của nhựa mạnh thành tơ trong lá mới.

Bước so sánh những nỗi lòng phấn khởi,
Ở nơi kia từng lứa bạn trẻ trung
Đi bài đàn bông bột của đời chung,
Thăm xuân ý trong nhịp người nhún nhảy.

Chân cây đứng, và chân người qua đấy,
Bóng chân người xen giữa bóng chân cây ;
— Vườn hân hoan muôn vạn nỗi đàn bày
Của nhựa mạnh thành tơ trong lá mới —
Chiều thịnh trị : ngày xiêu nhưng nắng phớt.
Cây không đi mà tình cũng nghiêng nghiêng :
Cây với người xưa có lẽ lảng giềng,
Đây đó cũng ngàng đầu lên kiếm Gió.

Em ơi ! chiều đương họa điệu vàng tơ...

L A N G lằng chiều nhẹ ghé muôn tai ;
 Trong bóng chiều như mờ tiếng ai.
 Thổi lạc hương rừng con gió đến —
 Bâng khuâng trời rộng nhớ sông dài.

Ôi ! nắng vàng sao mà nhớ nhung !
 Có ai đàn lẻ để tơ chùng ?
 Có ai tiễn biệt nơi xa ấy,
 Xui bước chân đây cũng ngại ngừng...

Cây lặng. Hoa rơi cánh đợi chờ,
 Chiều đi, ở lại mộng bơ vơ.
 Toảng vòng tóc gió qua bên má,
 Khiến động làn da rộn ý sờ,

hồn xa

(Tặng Thế-Lữ)

THU ở xưa Chức-Nữ buồn sông Ngân,
Có kẻ ngồi thương ở dưới trần ;
Chạnh nỗi tương tư khôn giải tỏ,
Muôn sao bằng bạc sáu không gian.

Tự buổi tiên đi, sáu cũng nhỏ,
Nhân gian thôi nhớ chuyện trên trời ;
Đại-bằng vũ cánh muôn năm trước,
Ai biết trời xưa rộng mấy khơi !

Bích-Câu đâu nữa bóng chàng Uyên ?
Sông núi thô sơ bật tiếng huyền.
Có lẽ hồn ta không đẹp nữa,
Nét thần thôi họa bức thiên duyên.

Giấc mộng Minh-hoàng không trở lại,
Trăng ôi ! ai chép nhạc Nghê-thường ?
Cõi đời cúi mặt quên xa biển,
Đi hết thời gian, không nhớ thương.

L Ờ I chẳng giao lời, tay lạ tay,
Tắc gang cách trở, nhớ muôn ngày.
Cô sầu dựng núi lên cao ngất;
Những cặp chim hồn lạc hướng bay.

Tôi đứng bên này cửa khổ đau,
Bên kia người dạo, biết chi sầu.
Dọc đời rải rác muôn ga đón,
Khó nổi ngồi chung một chuyến tàu.

Cùng chẳng dò xem gió ngược xuôi;
Lời đi không cốt gặp tai người.
Quá buồn nên muốn yên người chứ,
Tôi nói lòng ra để tự cười.

Ôi ! những kẻ tôi chỉ chào một bận,
Chân xa mau, lòng chưa kịp giao thân,
Trên đường tôi nếu trở lại vài lần,
Chắc ta đã yêu nhau rồi, — hẳn chứ....
Một lời nói nếu có gan ướm thử ;
Một bàn tay đứng lưỡng lự trao thơ ;
Một lúc nhìn thêm, đôi lúc tình cò,
Chắc có lẽ đã làm nên luyện ái....

Yêu biết mấy nếu có lần gặp lại !

Tôi vụng về, tôi ngờ ngác, nên chỉ
Người bên tôi mà tôi để người đi,
Tôi làm nũng, quyết giữ lòng kiêu hãnh ;
Người ở đó, tôi làm như ghẻ lạnh ;
Người đi rồi, thôi mong mỗi gì đâu !
Những bàn tay đáng lẽ phải giao nhau,
Hờ hững thế ! không chịu cầm lưu luyện.

Ôi ! những kẻ cùng tôi không hứa hẹn !
Người không quen nhưng tôi chắc sẽ yêu !
Mặt vừa nhìn mà chân đã muốn theo ;
Tình mới chép một hai dòng nhật ký :
Tên viết tắt, tin rằng lòng nhớ kỹ,
Bạn một hôm đi đến rất tình cò ;
Tình quên đi ở trong những bức thơ
Viết không gửi, xếp nằm trong sách cũ :
Ôi ! bao kẻ chỉ một lần gặp gỡ !
Bởi vì sao lòng tôi rất thương đau
Khí nghĩ thầm : « nếu ta đã gần nhau !... »

CHẶN quần quít rồi đến ngày nghỉ bước ;
 Miệng trao lời rồi đến buổi làm thính ;
 Thân có đôi chờ lúc ngủ một mình,
 Không bạn lú cũng không mền ấm nóng ;
 Tai dưới đất để nghe chừng tiếng sóng
 Ở trên đời ; — đầu ấy ngưng lên cao
 Sẽ nằm im ! Ôi đau đớn chừng nào ;
 Thân bay nhảy giam trong mồ nhỏ tí,
 Một dáng điệu suốt trăm nghìn thế kỷ !

Ngày sẽ về, gió sẽ mát, hoa tươi,
 Muôn trai tơ đi hái vạt môi cười,
 Làn nắng ấm vào khuya trong lá sắc ;
 Nhưng mắt đóng trong đêm cảm dằng dặc,
 Còn biết gì trời đất ở trên kia ;
 Bướm bay chi ! tay nhậy đã chia lìa ;
 Tình gọi đó, nhưng lòng thôi bắt mộng.

Bỏ chung chạ để nằm khô một bóng ;
 Chẳng ai vào an ủi nắm bàn tay :
 Khổ bao nhiêu cho một kẻ hăng ngày
 Tìm thế giới để làm khuấy lể chiềc !

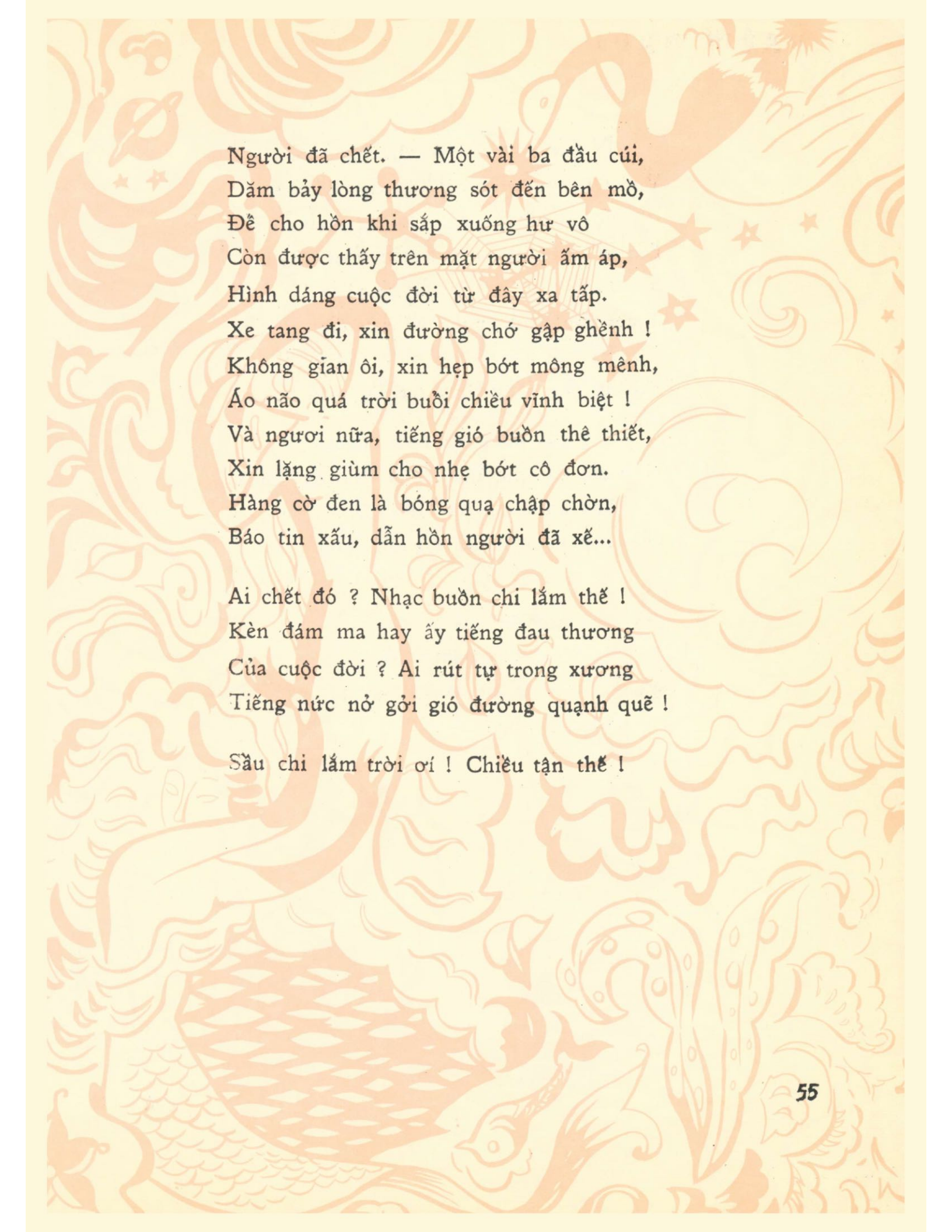
nhạc sầu

(Tặng Nguyễn-Gia-Trí)

Ai chết đó? Nhạc buồn chi lắm thế!
Chiều mờ côi, đời rét mướt ngoài đường;
Phố điều hiu m u đá cũ lên sương,
Sương hay chính bụi phai tàn lả tả?
Từng tiếng lệ: ấy mộng sầu úa lá,
Chim vui đâu? Cây đã gãy vài cành.
Ôi chiều buồn! Sao nặng quá mong manh!
Mời tái nhợt nào cười mà héo vạ!

Ai chết đó? Trục xoay và bánh đầy,
Xe tang đi về tận thế giới nào?
Chiều đông tàn, lạnh xuống tự trời cao,
Không lửa ấm, chác hồn buồn lắm đó.
Thẻ lương vạ mà ai đành lìa bỏ
Trần gian sao? Đây thành phố đang quen,
Nhưng chốc rồi nẻo vắng đã xa miền
Đường xá lạ thôi lạnh lòng biết mấy!

Và ngựa ơi, đi nhịp dầm, chớ nhảy
Kẻo thân đau, chừa quên nệm giường đời.
Ai đi đưa, xin đến tận nơi.
Chớ quay lại nửa đường mà làm tủi

The background of the page features a traditional Vietnamese motif. At the top right, a phoenix (Hoàng Hạc) is depicted in a stylized, orange-brown color, facing left. At the bottom left, a large fish, possibly a carp, is shown swimming towards the right. The entire page is filled with intricate, swirling patterns in the same orange-brown hue, creating a rich, textured background.

Người đã chết. — Một vài ba đầu cúi,
Dăm bảy lòng thương sót đến bên mồ,
Để cho hồn khi sắp xuống hư vô
Còn được thấy trên mặt người ấm áp,
Hình dáng cuộc đời từ đây xa tấp.
Xe tang đi, xin đường chớ gập ghềnh !
Không gian ôi, xin hẹp bớt mông mênh,
Áo nã quá trời buổi chiều vĩnh biệt !
Và người nữa, tiếng gió buồn thê thiết,
Xin lặng giùm cho nhẹ bớt cô đơn.
Hàng cờ đen là bóng quạ chập chờn,
Báo tin xấu, dẫn hồn người đã xẽ...

Ai chết đó ? Nhạc buồn chi lắm thế !
Kèn đám ma hay ấy tiếng đau thương
Của cuộc đời ? Ai rút tự trong xương
Tiếng nước nở gởi gió đường quanh quẽ !

Sầu chi lắm trời ơi ! Chiều tận thế !

ngậm ngủi

N Ắ N G chia nửa bãi chiều rồi...
Vườn hoang trinh-nữ xếp đôi lá trầu.
Sợ buồn con nhện giăng mau ;
Em ơi ! hãy ngủ... anh hầu quạt đây !
Lòng anh mở với quạt này ;
Trăm con chim mộng về bay đầu giường.
Ngủ đi em, mộng bình thường !
Ru em sẵn tiếng thùy dương mấy bờ....

Cây dài bóng xế ngần ngo...
Hồn em đã chín mấy mùa thương đau ?
Tay anh, em hãy tựa đầu ;
Cho anh nghe nặng trái sầu rụng rơi...

TÔI lại mĩa mai rồi.
Sao mà buồn thế ấy !
Xuôi đường, mây nước trôi.
Bỏ lại lòng ta vậy.

Đôi tay không tín mộ
Chỉ lạc hướng thiên đường.
Linh hồn tôi góa bụa,
Đơn chiếc giữa đau thương !

Mong trốn tránh bơ vơ,
Tôi đem tình bán rẻ
Cho vạn khách thờ ơ —
Và lòng tôi đã ế.

Một chiếc linh hồn nhỏ:
Mang mang thiên cổ sầu.
— Những nàng tiên dần chết;
Mơ mộng thuở xưa đâu ?

x u â n ý

Đ Ê M vừ nhẹ, gió vừ mơn,
Cây chen ánh nguyệt trải vờn bóng xanh.

Khuya nay, mùa đông đầu canh ;
Đồng trăng lục nhật ; vàng thanh lối gần.

Trăng êm cho gió thanh tân ;
Hương rừng tỉnh dậy, ái ân xuống đồng.

Đêm say, không khí say nồng,
Nghìn cây mở ngọn, muôn lòng hé phôi....

Khuya nay, trong những mạch đời,
Máu thanh xuân dậy thúc người héo hon.

Ngón tay tường búp xuân tròn,
Có người ra dạo vườn non thấn thờ.

THỜI khắc đang đi nhịp thái bình;
Dịu dàng gió nhạt thổi mây xanh;
Hàng cây mở ngọn kêu chim đến,
Hạnh phúc xem như chuyện đã đành.

Lần cụm hoa trời rơi dáng bướm,
Nở chen hoa lá tiếng vành-khuyên.
Ngoài đường buổi sáng thơm hương mới;
Thú sống thơm mùi cỏ mới lên.

Kia treo trái mộng chiu cây đời
Ngang với tầm tay ngán của người.
— Nhưng mùa vu vơ tay đã mỏi.
Ê chề đời thoáng vị cơm ôi.

Lời dịu

Đi rất êm, bước êm nữa, người ôi !
Tiếng động gần, dư thanh gọi xa xôi...

Phòng yên tĩnh, chớ làm phòng vắng vẻ !
Hồn mới lim dim, bước giùm nhẹ nhẹ.

Hé cửa vừa, cành lá qua song
Cho bóng xuống mi, cho bóng xuống lòng.

Tai ê chề chỉ vừa nghe gió lá,
Trí mệt mỏi, buông chi lời nói lạ !

Ru cho tôi ngủ dưới bóng mi người ;
Nhìn tôi đi, xin miệng thăm cứ cười...

Trong giấc đẹp sẽ thấy trời mở rộng,
Không gian hồng, đời nhuộm màu hy vọng.

Tôi sẽ giơ tay để đón rước Đời ;
Đón giúp cho đôi tay ngần chơi vơi...

Nhưng phòng rất vắng, bước giùm nhẹ nhẹ :
Hồn yên tĩnh, chớ làm hồn quạnh quẽ....

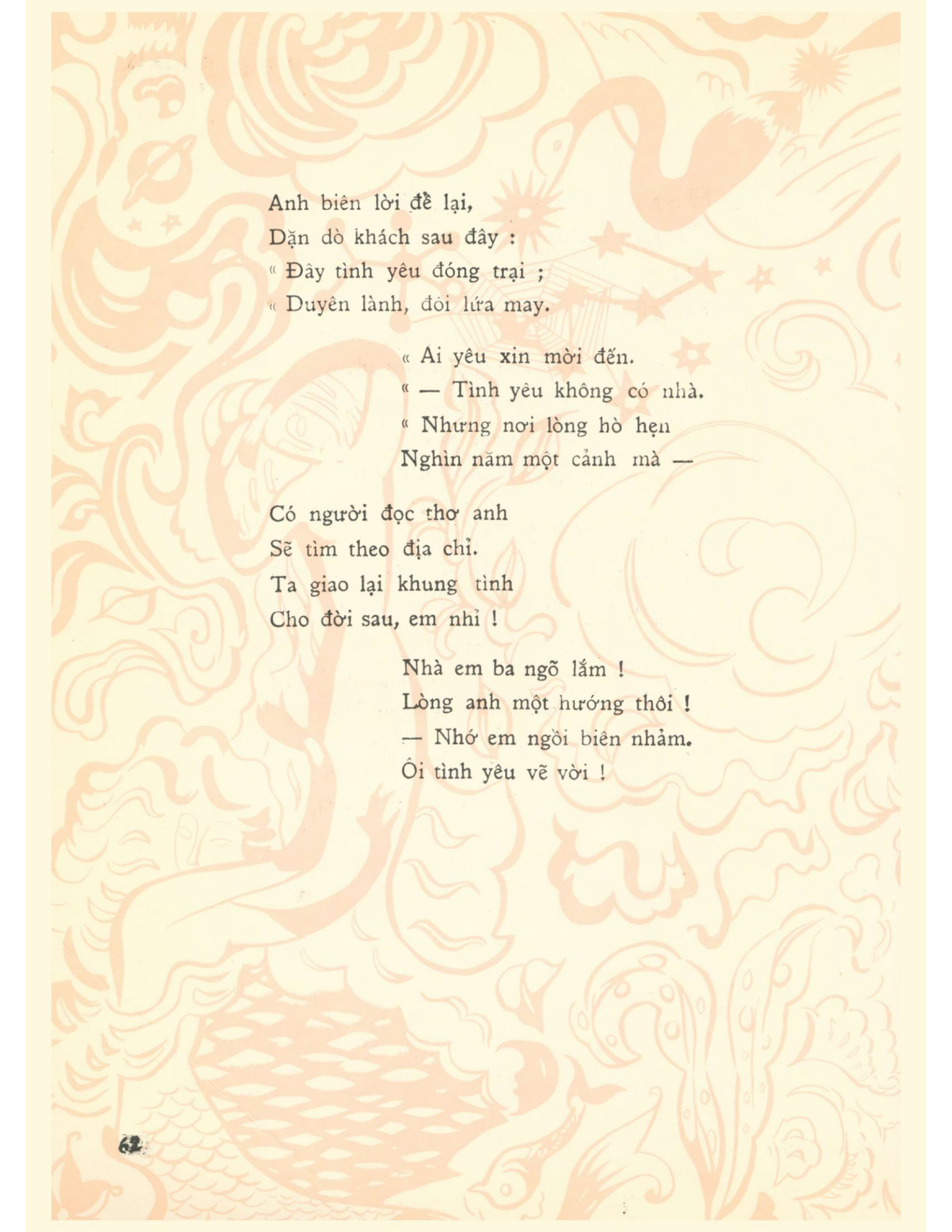
Đi rất êm, bước êm nữa, người ôi !
Vội lòng buồn xin nhớ gọi Xa-xôi....

HOANG hôn mù xuống nặng,
Gió sông buồn, em ơi!
Nhà em đầu phố lặng,
Ba ngõ, bốn bề trời.

Gần gũi già mong nhau,
Tất gang càng tưởng nhớ.
Phố trước với đường sau:
Ấy nơi lòng gặp gỡ.

Anh đến. Ồ! chờ đợi.
Em ra. Ồ! ngóng trông.
Em nói và anh nói;
Đôi tay giao đôi lòng.

Yêu nhau, tình dễ vậy
— Cuộc đời khó khăn đâu!
Bên nhà, sông nước chảy.
Bên sông, lặng bóng lâu.

Anh biên lời để lại,
Dặn dò khách sau đây :
« Đây tình yêu đóng trại ;
« Duyên lành, đôi lứa may.

« Ai yêu xin mời đến.
« — Tình yêu không có nhà.
« Nhưng nơi lòng hò hẹn
Nghìn năm một cảnh mà —

Có người đọc thơ anh
Sẽ tìm theo địa chỉ.
Ta giao lại khung tình
Cho đời sau, em nhỉ !

Nhà em ba ngõ lắm !
Lòng anh một hướng thôi !
— Nhớ em ngồi biên nhảm.
Ôi tình yêu vẽ vời !

M Ư A rơi trên sân.
Mái nhà nghiêng dần...
Ôi buồn trời mưa !

Nhìn trăm sao buồn
Của mưa trên sân.,
Ôi lòng buồn chưa !
Đêm xa xuống gần,

Biết sao nói năng.
Nhớ chi băng khuâng.
Cửa the gió rình ;
Vườn cau nước dâng.

Mưa rơi đều đều
Trên từng ngói kêu,
Trên từng ngói vang....

Trên từng ngói xanh
Lệ rêu muôn hang.

Q U A N H quần mãi giữa vài ba dáng điệu
Tới hay lui vẫn chừng ấy mặt người
Vì quá thân nên quá đổi buồn cười.
Môi nhắc lại chỉ có ngần ấy chuyện.

Đời nhạt tẻ như tàu không đời chuyển !
Đứng xem ngoài hay quay gót nhìn trong
Cũng thuộc rồi bàn ghế ở trong phòng,
Và trong đó : những hồn quen biết quá !

Đời nghèo thế ! không dành tôi chút lạ...
Đến ái ân cũng hết cả đợi chờ ;
Và mỗi ngày sau những giấc ngủ trưa,
Mùng buông xuống không che sầu vũ trụ.

À ! thế đấy, chốn hằng ngày cư trú.
Ván bài đời may mắn chỉ ù sông.
Ôi ! tâm tư ngăn giữa bốn bờ tường,
Chờ gió mới, nhưng cửa đều đóng kín !

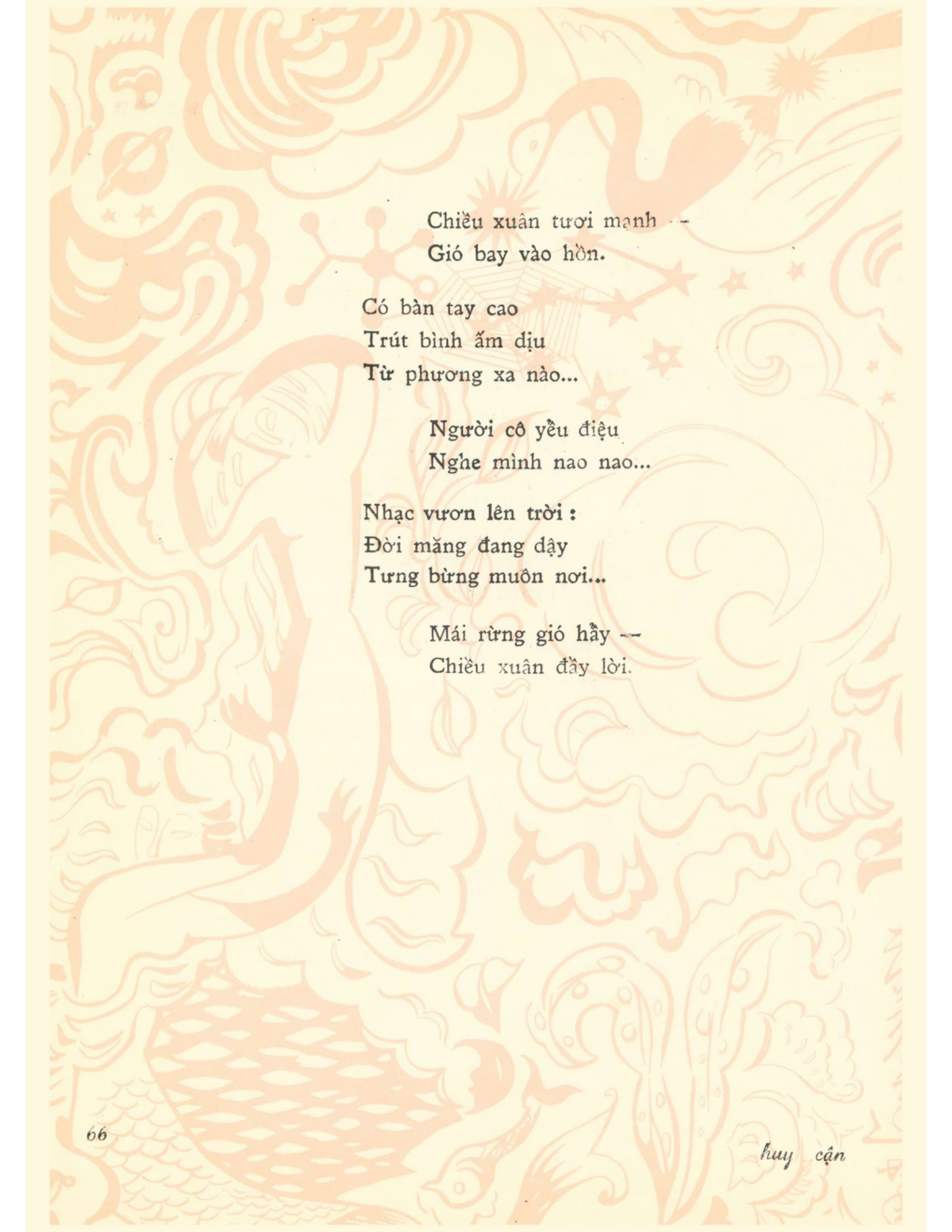
X U Â N gọi tràn đầy
Giữa lòng hoan lạc,
Trên mình hoa cây...

Nắng vàng lạt lạt --
Ngày đi chầy chầy...

Hai hàng cây xanh
Đăm chồi hy vọng...
Ôi duyên tốt lành !

Én ngàn đưa vông --
Hương đồng lên hạnh.

Kề bên đường mòn
— Mùa đông đã tạnh —
Cỏ mọc bờ non...

The background of the page is a light orange color with a repeating pattern of stylized orange lines. The pattern includes a phoenix (hoouou) in the upper right, a large fish (likely a carp) in the lower left, and various swirling, cloud-like motifs throughout. The text is centered in the upper half of the page.

Chiều xuân tươi mạnh —
Gió bay vào hồn.

Có bàn tay cao
Trút bình ảm dịu
Từ phương xa nào...

Người cô yêu điệu
Nghe mình nao nao...

Nhạc vờn lên trời :
Đời mắng đang dậy
Tưng bừng muôn nơi...

Mái rùng gió hây —
Chiều xuân đầy lời.

MƯ A giông buồn sợi xuống lơi lơi,
Lạnh của không gian thấm xuống người.
Rơi rớt về đây muôn hướng gió ;
Lòng sầu vạn dặm gió mưa phôi.

Hiu hắt đây tôi giữa xứ hờ.
Ý buồn tự kể mộng băng quơ.
Tương tư thấp thoáng sau khe cửa ;
Tuy chẳng mong ai cũng đợi chờ.

Tôi lườn tay nhỏ hững không gian,
Vớt gió xa xôi lạnh lẽo ngàn.
Tôi để cho hồn theo với lá,
Xiêu xiêu cúi nhẹ trút buồn tràn.

Buồn hão nhưng lòng chẳng biết nguôi.
Buồn mưa không định, chỉ ngùi ngùi.
Lòng êm như chiếc thuyền trên bến
Nghe rét thu về hạ bớt vui...

thư rừng

B Ồ N G đứng buồn bã không gian,
Mây bay lững thấp giăng màn âm u.

Nai cao gót lẩn trong mù
Xuống rừng nẻo thuộc nhìn thu mới về.

Sắc trời trôi nhạt dưới khe ;
Chim đi, lá rụng, cành nghe lạnh lùng.

Sầu thu lên vút, song song
Với cây hiu quạnh, với lòng quạnh hiu.

Non xanh ngây cả buồn chiều,
— Nhân gian e cũng tiêu điều dưới kia.

áo trắng

(Tặng Nhất Linh)

Áo trắng đơn sơ, mộng trắng trong,
Hôm xưa em đến, mắt như lòng,
Nở bừng ánh sáng, Em đi đến,
Gót ngọc dồn hương, bước tỏa hồng.

Em đẹp bàn tay ngón ngón thon;
Em duyên đôi má nắng hoe tròn.
Em lùa gió biếc vào trong tóc
Thôi lại phòng anh cả núi non.

Em nói, anh nghe tiếng lẫn lời;
Hồn em anh thở ở trong hơi.
Nắng thơ dẹt sáng trên tà áo,
Lá nhỏ mừng vui phất cửa ngoài.

Đôi lứa thần tiên suốt một ngày.
Em ban hạnh phúc chứa đầy ay.
Dịu dàng áo trắng trong như suối
Tỏa phất đôi hồn cánh mộng bay.

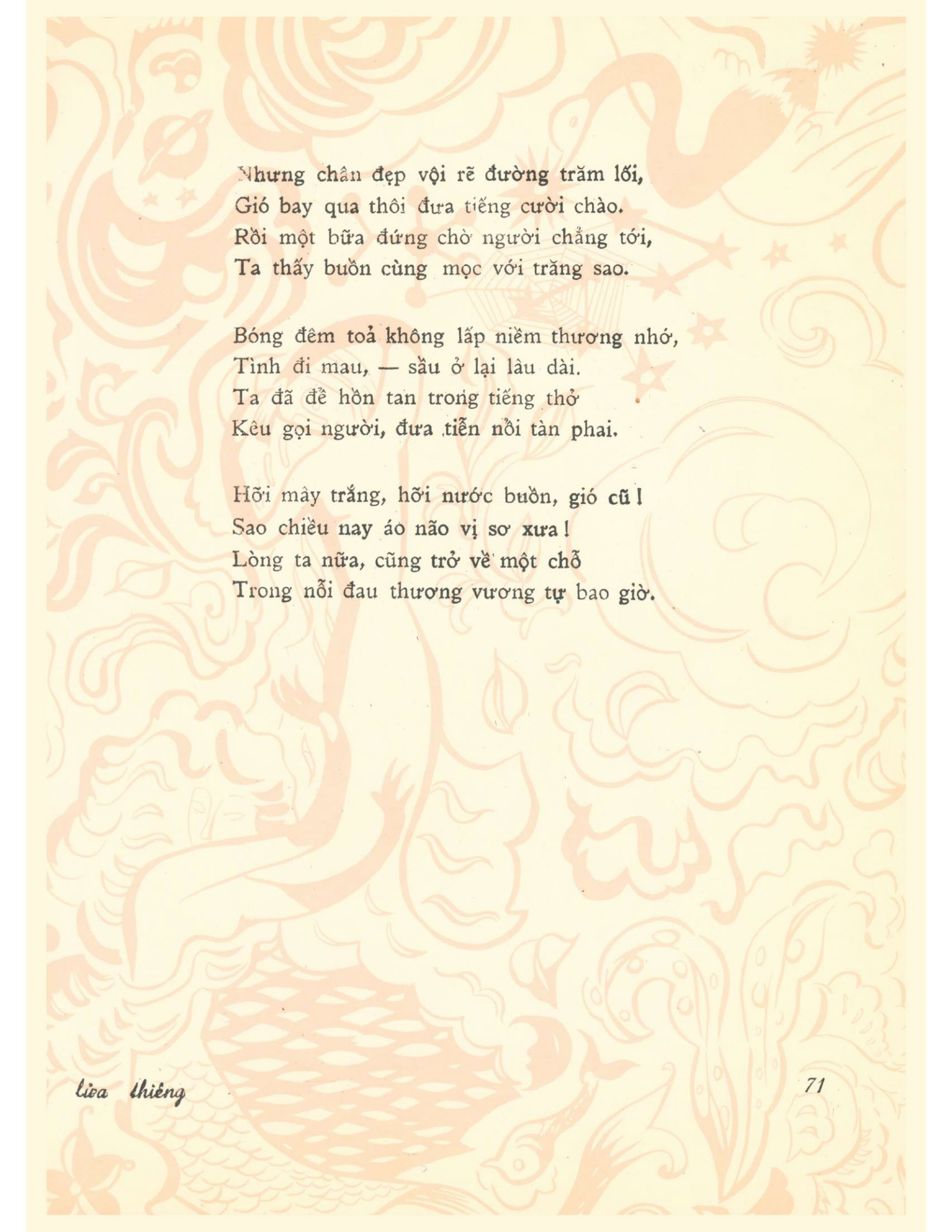
Hỡi mây trắng phất phơ màu gió cũ !
Nước buồn ôi ! còn lại bến sơ xưa,
Cho ta gởi vọng xuôi về quá khứ
Đôi chút sầu tư nước đầy, mây đưa,

Buồn đã lại khi bắt đầu yêu mến ;
Lòng mê say ngay từ thuở mê tình,
Vì ta đợi cho nên người chẳng đến ;
Người xa ta, xa từ buổi sơ sinh...

Trời buổi ấy ở trong thời tình tự;
Xuân muôn năm tơ mồn cỏ bên đường.
Người thì đẹp mà lòng ta mới nở,...
Gió mơn ru và mây giục yêu đương.

Hoa nắng rải ở trên màu tóc đơm ;
Áo lụa bay thấp thoáng lá chèn phoir.
Lòng non dại đã hóa thành chiếc bướm,
Cánh bâng khuâng bay tới đậu bên người.

Ta cầu khẩn như một lòng tin mộ,
Nhạc tim ngân phấp phới tiếng trăm chuông.
Hồn lưu lạc chưa hề thờ một chúa,
Yêu một người : ta dâng cả tình và thương.

Nhưng chân đẹp vội rẽ đường trăm lối,
Gió bay qua thổi đưa tiếng cười chào.
Rồi một bữa đứng chờ người chẳng tới,
Ta thấy buồn cùng mọc với trăng sao.

Bóng đêm toả không lấp niềm thương nhớ,
Tình đi mau, — sầu ở lại lâu dài.
Ta đã để hồn tan trong tiếng thở
Kêu gọi người, đưa tiễn nỗi tàn phai.

Hỡi mây trắng, hỡi nước buồn, gió cũ !
Sao chiều nay áo nã vị sơ xưa !
Lòng ta nữa, cũng trở về một chỗ
Trong nỗi đau thương vương tự bao giờ.

CHIỀU ơi ! Hãy xuống thăm ta với !
Thiên hạ lìa xa, đời trống không.
Nắng xẽ ngậm ngùi trên mái cũ ;
Đều hiu bên phố, nhớ bên lòng.

Ta biết quen chiều tự thuở xưa,
Tin nghe xa vắng rộng không bờ
Một ngày trời đẹp băng khuâng qua :
Ấy buổi đầu tiên bạn bút tờ.

Đã mấy năm rồi thơ nở hoa,
Trang vui cũng lúc lệ buồn nhòa.
Giòng đời cũng nặng sầu lưu thủy,
Tóc nặng sầu tư gió thổi tà.

Có lúc xa người, bởi quá yêu,
Than ôi ! Sông núi lại buồn nhiều.
Mây xa lạc gió bên trời vắng,
Đời bạt lòng ta, — lại gặp chiều.

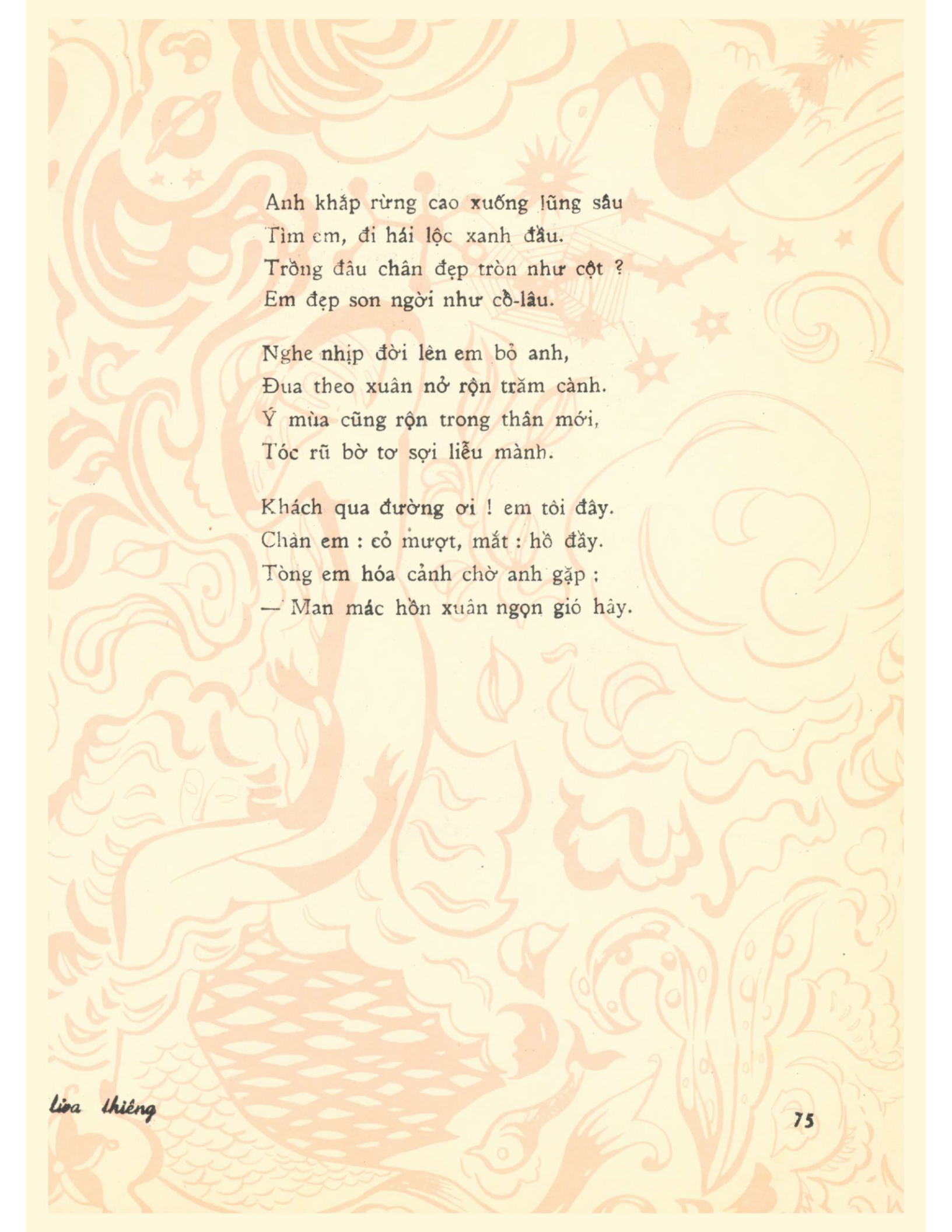
lũa thiêng

hồn xuân

Ai biết em tôi ở chốn nào ?
Má tròn đường nụ, trán vừa cao.
Tiếng mùa về gọi lòng em dậy,
Lơ đãng lòng tôi chẳng kịp rào.

Ai biết người yêu nhỏ của tôi,
Người yêu nho nhỏ trốn đâu rồi ?
Bảo giùm với nhé ; em tôi đó,
Trông trĩnh xinh như một quả đồi.

Ngực trắng dòn như một trái rùng ;
Mắt thì bằng rượu, tóc bằng hương.
Miệng cười bùng nở hàm răng lựu,
Sáng cả trời xanh mấy dặm trường.

Anh khắp rừng cao xuống lũng sâu
Tìm em, đi hái lộc xanh đầu.
Trông đâu chân đẹp tròn như cột ?
Em đẹp son ngời như cò-lâu.

Nghe nhịp đời lên em bỏ anh,
Đua theo xuân nở rộ trăm cành.
Ý mùa cũng rộ trong thân mới,
Tóc rũ bờ tơ sợi liễu mảnh.

Khách qua đường ơi ! em tòi đây.
Chân em : cỏ mượt, mắt : hồ đầy.
Tòng em hóa cảnh chờ anh gặp ;
— Man mác hồn xuân ngọn gió hây.

mai sau

Mai sau dù có bao giờ...

NGUYỄN DU

CHÀNG Huy-Cận khi xưa hay sầu lắm,
Gió trắng ơi! nay còn nhớ người chẳng?
Hơn một lần chàng đã gửi cho trăng
Nỗi hiu quạnh của hồn buồn không có.
Thuở chàng sống thì lòng chàng hay nhớ,
Nỗi nhớ thương không biết đã tan chưa?
Hay lòng chàng vẫn tủi nắng, sầu mưa
Cùng đất nước và nặng buồn sông núi?

«Chàng yêu lắm nên bị người hắt hủi,
Chàng yêu lâu nên thiên hạ lia xa;
Chàng tự tình bằng những khúc bi ca,
Chàng tâm sự với buổi chiều quạnh quẽ.
Hỡi trăng gió đã nghe chàng kể lẽ,
Hồn các người là hồn của người thơ;
Hơi thở chàng thổi trong gió phất phơ,
Đài vũ trụ quen bước người thi-sĩ.

«Người một thuở mà chàng sầu vạn kỷ,
Sống một đời chàng tưởng vọng muôn năm:
Gió trắng ơi! chắc nơi chỗ chàng nằm
Chấn chiếu mực đã nở màu vĩnh viễn.

Hồn đơn chiếc như đảo rời dặm biển,
Suốt một đời như núi đứng riêng tây.
Lòng chàng xưa chốn nọ với nơi này.
Đầy hay đó chỉ dựng chòi cô độc.

« Người ta bảo bà mẹ chàng hay khóc
Chia gia tài cho con quý : lệ đau.
Chàng là con một người mẹ hay sầu,
Nên trọn kiếp mắt chàng thường đầm lệ.
Người thi sĩ đã nguyện cầu Thượng-đế
Một đôi lần, nhưng vốn nghiệp đi hoang
Thì chết rồi, chắc người vẫn lang thang
Như buổi sống, ở trong bầu trắng gió.
Ở địa ngục, hay thiên đường, không rõ...

Chiều nay đây nửa thế kỷ hai mươi,
Viết dăm câu tôi gửi lại vài người
Những thế hệ mai sau, làm bè bạn...
Hỡi ai đó, có nhớ lòng Huy-Cận,
Gọi gió trăng mà tỏ thể lời trên,
Rất thương yêu, xin nhớ gọi giùm tên
Rất an ủi của bạn chàng: Xuân-Diệu.

mục-lục

LỜI PHI LỘ	5
TỰA	7
HUY-CẬN	11
Trình bày	17
Thân thể	19
Buồn	21
Buồn đêm mưa	22
Trông lên	23
Xuân	24
Cầu khăn	25
Tĩnh tự	26
Đi giữa đường thơm	27
Hối hận	29
Vô về	30
Chiều xưa	31
Đẹp xưa	32
Học sinh	33
Tự trường	35
Tiền đưa	36
Em về nhà	37
Tràng giang	38
Thuyền đi	39
Vạn lý tình	40
Gánh xiếc	41
Dấu chân trên đường	42

Thu	43
Họa điệu	44
Nhớ hờ	45
Hồn xa	46
Trò chuyện	47
Giấc ngủ chiều	48
Ngủ chung	49
Song song	50
Cách xa	51
Tinh mắt	52
Chết	53
Nhạc sầu	54
Ngậm ngùi	56
Ê chề	57
Xuân ý	58
Bình yên	59
Lời dịu	60
Khung tình	61
Điệu buồn	63
Quanh quần	64
Chiều xuân	65
Mưa	67
Thu rừng	68
Áo trắng	69
Bi ca	70
Tâm sự	72
Hồn Xuân	74
Mai sau	76

ĐÍNH CHÁNH

Trang 33 — bài in : (Tặng TÚ HỒ)

Xin đọc lại : (Tặng TÚ MỖ)

LỬA - THIÊNG

CỦA HUY - CẬN. TÁI BẢN
TẠI MIỀN NAM NGÀY 5
THÁNG 7 NĂM 1967 GIẤY
PHÉP SỐ 1986/TBTTCH BC₃/XB
NGÀY 22 THÁNG 6 NĂM 1967
DO HOA TIÊN PHÁT - HÀNH

ĐẠI NAM

551 WEST ARDEN AVENUE-GLENDALÉ, CA. 91203

ĐIỆN THOẠI: (213) 244-0135/242-0603

CƠ SỞ XUẤT BẢN VÀ PHÁT HÀNH ĐẦU TIÊN TẠI HẢI NGOẠI

THÀNH LẬP VÀ PHỤC VỤ ĐỒNG BẢO TỬ THÁNG 5 NĂM 1976

HỆ THỐNG PHÁT HÀNH RỘNG LỚN KHẮP HOA KỲ VÀ CÁC QUỐC GIA TRÊN THẾ GIỚI

- Độc quyền ấn hành và Tổng phân phối các loại Tự Điển Nguyễn Văn Khôn.
- Xuất bản và Tổng phát hành các loại Sách học Anh Ngữ, Tiểu Thuyết.
- Phát hành các loại sách của nhà Xuất Bản Zieles/Zienn Hồng/Xuân Thu, v.v...

ĐÃ XUẤT BẢN VÀ PHÁT HÀNH:

- Đại Tự Điển ANH-VIỆT Nguyễn Văn Khôn, 1741 trang, bìa lụa tím, bao nylon: \$24.00
 - Đại Tự Điển VIỆT-ANH Nguyễn Văn Khôn, 1234 trang, bìa lụa đỏ, bao nylon: 22.00
 - Đại Tự Điển VIỆT-ANH/ANH-VIỆT Nguyễn Văn Khôn, 1610 trang, loại mới: 22.00
 - Tự Điển Tiêu Chuẩn Thông Dụng ANH-VIỆT Nguyễn Văn Khôn, 607 trang: 12.50
 - Tự Điển Tiêu Chuẩn Thông Dụng VIỆT-ANH Nguyễn Văn Khôn, 1100 trang: 14.00
 - Tự Điển ANH-VIỆT Nguyễn Văn Khôn, 1741 trang, loại bỏ túi: 11.00
 - Tự Điển VIỆT-ANH/ANH-VIỆT Nguyễn Văn Khôn, loại bỏ túi, 1610 trang: 11.00
 - Tự Điển VIỆT-ANH Nguyễn Văn Khôn, loại bỏ túi, 1234 trang: 10.00
 - Các loại Tự Điển PHÁP-VIỆT/VIỆT PHÁP Đào Đăng Vỹ, Tự Điển Larousse.
 - Các loại Tự Điển HOA-ANH và ANH-HOA, v.v...
 - 16 loại Sách dạy nghề: Cơ Khí Ô Tô, Vô Tuyến Điện, Cắt May, Đan Móc, Học Đàn Guitar, Tự Học Sáo, Cẩm Nang Y Học, v.v...
 - 120 loại Tự Điển: Toán Học, Điện Tử, Kỹ Thuật, Đồng Nghĩa. Các loại sách Văn Phạm học Anh ngữ, Đàm Thoại và bande học Anh ngữ, v.v...
 - 15 cuốn sách về Nghệ Thuật và Bí Quyết làm bếp.
 - 20 Tuyển Tập Nhạc có nốt gồm hầu hết các nhạc phẩm nổi tiếng.
 - 9 Thi Phẩm của Thi sĩ Đinh Hùng, Vũ Hoàng Chương, Huy Cận, Lưu Trọng Lư, Hồ Dzếnh, v.v...
 - 42 loại 'Sách Học Làm Người' của Hoàng Xuân Việt, Nguyễn Hiến Lê, v.v...
 - 120 loại Sách về Lịch Sử, Dã Sử, Phong Tục, Truyện dịch.
 - 72 bộ Tiểu Thuyết Võ Hiệp của Kim Dung, Cổ Long, Từ Khánh Phụng.
 - 56 cuốn Tiểu Thuyết nổi danh của Nữ Sĩ Quỳnh Dao.
 - 5 Tác Phẩm hay nhất của Nữ Sĩ La Lan.
 - 12 Tác Phẩm đầy nước mắt, đam tình yêu của Lệ Hằng.
 - 38 Tác Phẩm của nhà văn Duyên Anh.
 - 22 Tác Phẩm của nhà văn Hoàng Hải Thủy.
 - 5 Tác Phẩm độc đáo của Chu Tử.
 - 26 Tác Phẩm của hai tác giả được giới trẻ mến chuộng nhất: Dung Saigòn và Võ Hà Anh.
 - 14 tác Phẩm của Nhà Ca.
 - 33 Tác Phẩm trong nhóm Tự Lực Văn Đoàn.
 - 24 Tác Phẩm Gián Diệp Trình Thâm nghịet thổ của Z-28 và 007.
 - 100 Tác Phẩm của các nhà văn nổi tiếng như: Lê Xuyên, Hồ Biểu Chánh, Sơn Nam, Phan Nhật Nam, Nguyễn Vũ, Văn Quang, Đoàn Quốc Sỹ, Dương Hà, Nguyễn Thụy Long, Duy Lam, Nghiêm Lê Quân, Nguyễn Đình Thiệu, Y Đạt, Bà Lan Phương, Bà Tùng Long, Nguyễn Thị Hoàng, Nguyễn Thị Thụy Vũ, v.v...
 - 10 loại Truyện Tiểu Lâm, Chuyện Cẩm Đan Bà.
 - TỔNG CỘNG 750 LOẠI TỰ ĐIỂN, SÁCH HỌC, CHUÔNG VÀ TIỂU THUYẾT
 - Mỗi Tuần Đều Có Sách mới Xuất Bản.
 - Xin viết thư về Cơ Sở ĐẠI NAM để lấy bản liệt kê và giá cả đầy đủ-Quý vị gửi thư mua sách thẳng tại Cơ Sở ĐẠI NAM sẽ được bớt từ 10 đến 25 hoặc chọn sách tặng tương đương. -Sách được gửi ngay trong ngày nhận được thư Đặt Mua Sách thất lạc hoặc mất sẽ gửi thay thế.
- THƯ TỬ LIÊN LẠC XIN ĐỀ CHO: ĐẠI NAM P.O. BOX 4279 GLENDALÉ, CA 91202 USA